Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 10)

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 52.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 7 (19) Martie 1893.

Recunoscința poporului.

Brașovŭ, 6 Martie v.

Unŭ țĕranŭ bĕtrânŭ, simțindŭ că are sĕ móră, chiămă pe cei trei fii ai sĕi la sine, spre a le împărtăși o taină. „Fii mei", dise elŭ, „pe moșia nóstră este îngropată o comóră mare, pe care voiu sĕ vi-o lasŭ moștenire." Bĕtrânulŭ rĕsuflă aicĭ odată greu. „Unde este îngropată?" strigară într'unŭ glasŭ fii sĕi. „Voiu sĕ vi-o spunŭ" dise bĕtrânulŭ „trebue sĕ săpațĭ după ea"... Mai departe nu putŭ vorbì, căcĭ își dădŭ sufletulŭ. Fără amânare fii sĕi se apucară sĕ sape câmpurile de multŭ neglıgeate, nu rĕmase nicĭ o palmă de locŭ pe care sĕ nu-o întórcă. Ei n'au descoperitŭ nicĭ o comóră, dér au învĕțatŭ a muncĭ și după ce câmpurile erau lucrate și sĕmĕnate venì secerișulŭ, care dădŭ fructe mănóse. Acésta era comora îngropată pe moșiă, de care le vorbise la mórte înțeleptulŭ tată.

Numai prin muncă și prin diligință se potŭ dobêndi fructele cele bune, comorile vieții, numai prin muncă și prin diligință póte înainta omulŭ, potŭ înainta popórele. De aceea în tóte timpurile omenirea a nutritŭ cea mai mare recunoscință față cu bărbații muncii și ai sîrguinței.

Mare este folosulŭ, ce'lŭ aducŭ omenirei aceia, carĭ lucră pentru luminarea și deșteptarea ei, carĭ prin esemplulŭ, ce'lŭ dau ei înșișĭ, însuflețescŭ pe alții la fapte bune.

Aceștĭ bărbațĭ cu caracterŭ nobilŭ suntŭ o adevĕrată binecuvêntare pentru unŭ poporŭ, căcĭ prin înțelepciunea și bunătatea lorŭ ei îi deschidŭ comorile vieței, prin munca și diligința lorŭ ei îi arată cărarea, singură mântuitóre, pe care înaintândŭ póte sĕ dobêndéscă și libertate și drepturĭ și bunăstare.

Astfelŭ de bărbațĭ vrednicĭ suntŭ stêlpii, pe carĭ se razimă viața poporului, ei îlŭ rĕdică, îlŭ întărescŭ și'lŭ nobilitéză și le lasă în numele lorŭ iubitŭ cea mai frumósă moștenire.

Unii suntŭ chiămațĭ de sórte a stărui ␣a lucra pentru unŭ cercŭ mai largŭ, alții pentr'unŭ cercŭ mai restrînsŭ, dér, décă au fostŭ bărbațĭ în adevĕrŭ bunĭ și suflete generóse, recunoscința poporului îi va face neuitațĭ.

O astfelŭ de dovadă mărĕță a recunoscinții poporului pentr'unŭ bărbatŭ muncitorŭ și sîrguinciosŭ, pentr'unŭ dascălŭ credinciosŭ alŭ neamului sĕu românescŭ, vĕdurămŭ Mercurea trecută cu prilegiulŭ înmormêntării multŭ meritatului dascălŭ Ioanŭ Dorca în Satulungŭ (Săcele.)

Acestŭ bravŭ dascălŭ a fostŭ în adevĕrŭ sufletulŭ vieții românescĭ în Săcele. Printr'o muncă și diligință neobosită elŭ a contribuitŭ timpŭ de 34 de anĭ cu putere la ridicarea învĕțămêntului românescŭ în aceste părțĭ, ba chiar la întemeiarea lui pe basele solide ale pedagogiei moderne. Elŭ a fundatŭ frumósa bibliotecă română din Satulungŭ, elŭ a datŭ impulsŭ la o mulțime de întreprinderĭ salutare pe têrêmulŭ învĕțămêntului și pe têrêmulŭ social, c'unŭ cuvêntŭ a fostŭ unŭ Românŭ cu inima la locŭ, unŭ bărbatŭ integru și cu caracterŭ neclintitŭ, care a premersŭ cu cele mai frumóse esemple.

De aceea poporulŭ românŭ din Săcele l'a iubitŭ și l'a veneratŭ ca pe unŭ fiu credinciosŭ și părinte bunŭ alŭ sĕu și bĕtrânii spunŭ, că nicĭ-odată nu s'a vĕdutŭ în Satulungŭ o înmormêntare atâtŭ de frumósă și impuitóre prin numĕrulŭ celŭ mare alŭ poporului și prin jalea și întristarea ce-lŭ cuprinsese, ca inmormêntarea dascălului Dorca.

Recunoscința poporului s'a documentatŭ aicĭ într'unŭ modŭ, care ne împle inima de speranță în viitorŭ, căcĭ când faptele bune suntŭ astfelŭ prețuite, atuncĭ e semnŭ, că poporulŭ le înțelege, că e gata a urma învĕțăturilorŭ dascălilorŭ sĕi zeloșĭ, nobilĭ și plinĭ de abnegare, pentru ca prin muncă și sîrguință sĕ dobêndéscă acele comorĭ spirituale și materiale, carĭ facŭ fericirea unui poporŭ pe acestŭ pămêntŭ.

Deși într'unŭ cercŭ mai restrînsŭ activitatea bărbațilorŭ noștri, carĭ stăruescŭ într'unŭ chipŭ séu altulŭ pentru luminarea poporului, este de o valóre neprețuită pentru neamulŭ românescŭ. Totŭ așa de neprețuită este iubirea și recunoscința poporului, ce se manifestă față cu aceștĭ fii bravĭ și nobilĭ ai sĕi.

Dea ceriulŭ ca recunoscința ce s'a manifestatŭ din partea Românilorŭ săceleni față cu dascălulŭ lorŭ sĕ fiă unŭ isvorŭ nesecatŭ de fapte totŭ mai bune și totŭ mai românescĭ!

O adunare a Cehilorŭ tinerĭ.

In Brünn (Moravia) s'a ținutŭ în dilele trecute o adunare publică a Cehilorŭ tinerĭ, la care au luatŭ parte mai mulțĭ deputațĭ Cehĭ tinerĭ, deputațĭ moravĭ și deputațĭ croațĭ din parlamentulŭ austriacŭ.

Adunarea a fostă deschisă de Dr. Tucek, care accentuà, că prin alăturarea Moraviei s'a manifestatŭ solidaritatea tuturorŭ Boemilorŭ. Acésta solidaritate s'a adeveritŭ prin presența deputațilorŭ din Boemia. (Aplause furtunóse. De pe galeriii se aruncă florĭ asupra deputațilorŭ.)

Dr. Eduard Gregr, luândŭ cuvêntulŭ, accentuéză solidaritatea poporului boemŭ în Boemia. Noi suntemŭ și vomŭ rĕmâné unŭ póporŭ, tóte silințele dușmanilorŭ noștri de a ne desbina, au fostŭ și vorŭ rĕmâné zadarnice (Aplause). Noi scimŭ, că suntemŭ numai o ramură a marei tulpine slave și toțĭ suntemŭ fii ai sfintei, comunei și puternicei mume Slavia (Viue aplause). Acésta o sciu dușmanii noștri, deaceea se străduescŭ sĕ înăbușéscă acestŭ sentimentŭ în inimile nóstre, dér nu le-a succesŭ.

Dr. Gregr, vorbì apoi despre situațiunea politică, dicêndŭ între altele: Ceea ce voimŭ noi este bunăstarea poporului nostru în Boemia și Moravia, în direcțiune națională și economică. Noi voimŭ sĕ fimŭ ómenĭ liberĭ, ér nu sub tutoratulŭ poliției. Cultura și propășirea au lipsă de radele calde ale sórelui libertății; în întunerecului nelibertății, cresc buruienele: Prostia și robia. Noi voimŭ a fi cetățenĭ liberĭ în patriă liberă. Noi toțĭ avemŭ aceeașĭ țintă. Acésta o putemŭ ajunge numai pe calea neatârnărei regatului Boemiei și alŭ corónei boeme. (Aplause).

Vorbitorulŭ arată apoi procedura Ungurilorŭ în cestiunea de dreptŭ publicŭ. Când Ungaria n'a cedatŭ, a cedatŭ Viena. (Rîsete). Dreptulŭ publicŭ boemŭ a fostŭ întăritŭ prin rescriptulŭ prea înaltŭ din 12 Septemvre 1871. Iscălitura monarchului pe acestŭ résciptŭ însémnă mai multŭ decâtŭ tóte punctele, pe carĭ le conține pactulŭ dela Viena. La acéstă iscălitură vomŭ ține, pană când Majestatea Sa, ca și înaintașii sĕi, 'șĭ va pune pe capŭ coróna sfântă a lui Venceslau și va recunósce și realisa dreptulŭ publicŭ boemŭ. Când va sosi diua acésta — și credŭ, că va sosi — atuncĭ voi frațilorŭ din Moravia ve-țĭ veni la Praga de aurŭ (Aplause prelungite). Atuncĭ vețĭ striga plinĭ de bucuriă: Suntemŭ unŭ poporŭ fericitŭ, fiind-că suntemŭ unŭ poporŭ li-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Gagamo, voda Țiganilorŭ.

— De poveste sĕ fiă —

Nice salca nu-i ca omulŭ
Nicĭ Țiganulŭ nu-i ca pomulŭ.

I.

Sĕ nu care cum-va sĕ-mĭ încâlcițĭ frundele din cartea asta, care-a scris'o tocmai marele vodă țigănescŭ Gagamo, pe vremea când curgeau apele'n susŭ și plouau norii pițule la ușa cortului, deasupra barosului. *Ciontŭ!*

A fostŭ odată, și adecă pe când erau toțĭ Țiganii la olaltă; își aveau și ei țéra lorŭ, colo — sĕ dicemŭ așa — la marginea Mărei-roșie. Acolo era țéra Danceilorŭ, ér cam la mijlocŭ de țéră, încă din vremea lui Noe omŭ bunŭ, a fostŭ rĕmasŭ o cetate tare cumplită și mare. Și cetatea aceea se numia Hamila, din scrintélă, că ar fi zidit'o tata Țiganilorŭ, marele Ham.

Au trecutŭ multe vremurĭ și mai bune și mai nebune peste negrulŭ poporŭ dăncescŭ, dér pentru aceea ei totŭ nu se dau, nu se lăsau. Ei erau cei mai temuțĭ vitejĭ și nicĭ unŭ împĕratŭ de pe fața pămêntului nu îndrăsnia sĕ se prindă cu voda cumpliților nepoțĭ ai nespălatului Ham.

Nicĭ nu s'a pomenitŭ pe bumbulŭ pămêntului o țéră cum era a lorŭ, căcĭ erau marĭ meșterĭ și toțĭ ómenii aveau case de fierŭ, unde décă se închideau, nu mai puté intra la ei nicĭ Marțolea, ér cetatea unde ședea vodă așa era de țĕpănă, încâtŭ i-a mersŭ vestea pănă în țĕrile smeilorŭ, — căcĭ era tótă bine turnată din tata fierului...

Dér vorba ceea, nicĭ fierulŭ nu-i mai tare ca nimica, căcĭ décă Tatăl-nostru a făcutŭ dintr'o nimica lumea întrégă: cu dealŭ, cu malŭ, cu munte, cu livadă; cu mărĭ și țărĭ; cățelŭ, purcelŭ, — una într'una, fără sĕ-șĭ uite a-le face tóte: apoi sĕ se mai scóle vre-unŭ gâbosŭ de mustăciosŭ, cu ochii de feréstră, ca sĕ-mĭ arate mie în trei perĭ, ce-i mai tare ca nimica?...

Dér ho, ho! Haidețĭ sĕ vĕ povestescŭ acu despre Gagamo, marele vodă țigănescŭ, căruia dau rĕmașŭ, că nu i-ațĭ auditŭ nicĭ măcarŭ de veste. Și asta nu-i pré bine, dragii moșului, că décă nu scițĭ voi istoria asta, nu scițĭ nicĭ cine sŭ și de unde sŭ bieții Țiganĭ, carĭ și ei orŭ voitŭ sĕ fiă numĕrațĭ între alte neamurĭ de pe pămêntŭ, numai câtŭ că neamurile n'orŭ voitŭ, déră pentru asta nu ei pórtă vina....

Hei, hei! Din poveste încă a fostŭ și este, dér mulțĭ n'ațĭ ascultat'o, — și a nu asculta o poveste când n'ai alta de lucru, óre ce însémnă? — Insémnă, mĕ rogŭ, că atuncĭ așa te-a cuprinsŭ pĕcătósa de lene, încâtŭ te-a asurditŭ și amorțitŭ, te-a lungitŭ și turtitŭ grămadă, câtŭ nicĭ lui Dumnedeu sfântulŭ nu mai chipeștĭ a te ruga de leneșŭ...

Destulŭ că eu o sĕ vĕ spunŭ acum istoria lui Gagamo, pe care nimenea din lume nu o scie, numai eu, căcĭ eu-sunt eu și nimenea, nu-i nimenea. Ascultațĭ!

Pe vremea aceea, mare vrăjniciă a începutŭ peste tótă lumea. Nimenea nu se simția acasă, căcĭ dĕduse spaima în ómenĭ, că Alexandru Mare-Macedonénŭ și-o pusŭ în capŭ o pusĕtură ca aceea, ca sĕ bată pe toțĭ împĕrații, sĕ ia tótă lumea și apoi pe Țiganĭ sĕ-i dea de-a valma afară din lume, așa ca sĕ nu mai scie lumea de ei, dér nicĭ ei de lume.

Apĕră Dómne! Când marele Gagamo audì de vestea asta, așa se mănià, încâtŭ își mânca barosulŭ în dințĭ și... Că dĕu nu era glumă. Afurisitulŭ de Macedonénŭ părea că numai pe mândra lorŭ țéră și-a pusŭ ochii, căcĭ începù a se încăera cu Dariu, care-i sta în cale și nu lŭ lăsa sĕ mérgă înainte ca sĕ se năpustéscă peste lumea întrégă.

Când apoi muculŭ ajunse la degetŭ, mi-se puse vodă Gagamo, luà cu elŭ o sumedeniă de lăețĭ cumplițĭ, se înarmară totŭ cu baróse și porniră către țéra lui Dariu. Când au ajunsŭ acolo, dusu-s'au la Dariu-împĕratŭ și i-au spusŭ, că ei vréu sĕ țină cu elŭ, dér numai așa, décă vorŭ sci de bună sémă, că elŭ este celŭ mai tare, pentru-că ei numai cu celŭ mai tare vréu sĕ țină.

Bine! Acum se întinseră armădiile în rêndŭ și Gagamo, în fruntea codii, sălta pe parıpulŭ lui, cu pĕrulŭ negru fluturatŭ în vêntŭ, suflecatŭ, cu nisce dăbdilane de mânĭ gróse, osóse, negre și pĕróse învîrtea buzduganulŭ celŭ greu încâtŭ numai din vĕdutŭ și sĕ te 'niepte frica de elŭ, d'apoi încă când ar fi sĕ dai vânzolŭ c'o namilă ca aia?!...

Destulŭ că lupta se începe; dér nicĭ că se 'ncepe și étă că dă spaima între Țiganĭ. Macedonenii năpustescŭ asupra

berŭ şi independentŭ. (Aplause frenetice. Vorbitorulŭ isbucnesce în lacrimĭ)....

Noi nu voimŭ sĕ cerşimŭ drepturile nóstre, ci le vomŭ pretinde pe cale legală, căcĭ unŭ poporŭ de 6 milióne, cum este poporulŭ boemŭ, este o mare putere, încâtŭ vorŭ trebui sĕ-i concédă în timpurĭ de primejdiă şi restrişte. Décă Austria voesce sĕ fiă o împărăţiă tare şi puternică, şi décă voesce sĕ aibă unŭ viitorŭ asiguratŭ, atuncĭ nu trebue, ca sĕ submineze unulŭ dintre stîlpii sĕi cei mai sigurĭ — adecă poporulŭ boemŭ....

Noi nu luptămŭ pentru a ne câştiga mărire; noi voimŭ unica mărire: de a servi cu cinste poporului (aplause). In dărătulŭ nostru se află întregŭ poporulŭ boemŭ. Décă poporulŭ din Moravia va intra la viitórele alegerĭ dimpreună cu noi, în oposiţie, atuncĭ unitatea este restabilită: unitatea în representanţa poporului şi a patriei (Aplause prelungite şi repeţite).

Braşovŭ, 6 (18) Martie

Pe când în tótă ţéra domnesce cea mai mare nemulţămire cu mersulŭ lucrurilorŭ, Ungurii din dietă se luptă şi se batŭ între sine la cuţite. Se pare, că se pregătesce o nouă grupare de partidă unguréscă şi se pare, că certele înfocate din causa reformelorŭ religionare ale guvernului, au de scopŭ mai multŭ rĕsturnarea partidei guvernamentale de adĭ şi crearea unei nouĕ partide guvernamentale, cu Apponyi şi Weckerle în frunte, decâtŭ nimicirea programului bisericescŭ-politicŭ alŭ guvernului.

Dovadă despre acésta este, că atacurile oposiţionale se îndréptă cu deosebire în contra lui Coloman Tisza şi a clicei lui, căreia 'i se dă tótă vina, că s'au provocatŭ conflictele bisericescĭ de adĭ. Scopulŭ este veditŭ, de a produce sfăşiare în sînulŭ partidei guvernamentale, ca apoi sĕ pótă cu atâtŭ mai uşorŭ eşi la limanŭ multŭ lăudata politică a contelui Apponyi.

Aponyi însu-şĭ s'a pronunţatŭ în şedinţa de Joi a dietei unguresci şi din vorbirea sa se vede, că dênsulŭ în principiu nu este în contra programului bisericescŭ-politicŭ alŭ guvernului, dér e de convingerea, că guvernulŭ de adĭ nu e harnicŭ de a-şĭ duce în împlinire programulŭ şi că trebue sĕ vină alţii (negreşitŭ cu Apponyi), ca sĕ scótă din pietrii carulŭ liberalismului unguresc.

Aşa-déră e vorba numai ca sĕ se schimbe guvernele, ér nu sistemulŭ şi nisuinţele primejdióse de maghiarisare şi de centralisare n puterei de statŭ.

N'avemŭ dér sĕ ne aşteptămŭ dela oposiţia ungurésca şi nicĭ dela catolicii ungurĭ în genere, că vorŭ contribui, ca sĕ se curme politica asupritóre a maghiarismului violentŭ. Alţĭ factorĭ şi alte împrejurărĭ trebue sĕ intervină pentru ca sĕ se întêmple acésta; înainte de tóte naţiunile nemaghiare trebue sĕ fiă la înălţimea chiămărei lorŭ, de-a lupta în unire şi neclintitŭ pentru învingerea causei lorŭ sânte.

SCIRILE ĴILEI.

— 6 (18) Martie.

Adunărĭ de protestare în contra politicei bisericescĭ a stăpânirei unguresci s'au ţinutŭ în cursulŭ acestei sĕptĕmânĭ la Selişte, la Caransebeşŭ, la Bradŭ, la Făgăraşŭ şi la Mureşŭ-Ludoşŭ. Tóte aceste adunărĭ au fostŭ cercetate de numĕrosŭ poporŭ. Vorbitorii au arătatŭ pretutindenĭ, că şi cu intenţionata introducere a căsĕtoriei civile obligătóre şi a matriculelorŭ de statŭ se urmărescŭ scopurĭ de maghiarisare şi de slăbire a legăturilorŭ dintre poporŭ şi preoţime. In ĵilele viitóre se vorŭ mai ţiné în Abrudŭ la 20 Martie; în Bistriţa şi Alba-Iulia la 21 Martie; în Coşiocna la 22 Martie; în Mediaşŭ la 23 Martie; în Braşovŭ, Zelău şi Băsescĭ (Sĕlagiu) la 24 Martie; în Téca la 27 Martie şi în Fagetŭ la 29 Martie. Suntemŭ convinşĭ, că şi aceste adunărĭ vorŭ fi câtŭ mai bine cercetate de alegĕtorii noştri, carĭ vorŭ dovedi şi cu acestŭ prilegiu, că le zace la inimă înainte de tóte binele bisericei şi alŭ naţiunei române.

—x—

„Nicĭ astă-dată n'a iluminatŭ“. Fóia ungurésca „Magyar Hirlap“ aduce din Aradŭ scirea, că jidano maghiarii de acolo au sĕrbătoritŭ cu mare alaiu ĵiua de 15 Martie. Oraşulŭ întregŭ a fostŭ iluminatŭ. Mare turburare a pricinuitŭ împrejurarea, — ĵice numita fóiă — că *„Episcopulŭ Meţianu nicĭ astă dată n'a iluminatŭ“*. — Adecă ce-au aşteptatŭ şoviniştii jidano-maghiarĭ din Aradŭ? Ca unŭ episcopŭ românŭ sĕ facă iluminaţiă întru amintirea revoluţiei unguresci?

—x—

Darŭ pentru şcólă. Din Satulungŭ (Săcele) ni-se scrie, că d-lŭ senatorŭ *Vasile Sasu* din Brăila, precum în alţĭ anĭ, aşa şi de astă-dată, a dăruitŭ pentru şcóla română dela biserica S. S. Arhangeli de-acolo 100 lei. D lŭ senatorŭ Sasu de altmintrelea este cunoscutŭ ca unŭ căldurosŭ sprijinitorŭ alŭ causelorŭ nóstre ardelenescĭ, în specialŭ însĕ d sa a storsŭ recunoscinţa Românilorŭ Săcelenĭ prin numeróse fapte de binefacere. Dorimŭ ca nobilulŭ d-sale esemplu sĕ aibă câtŭ mai mulţi imitatorĭ.

—x—

Pentru clubulŭ lucrătorilorŭ braşovenĭ a dăruitŭ d-lŭ *Iónu de Lemeni* unŭ pianŭ, pentru ceea ce clubulŭ esprimă pe acéstă cale cea mai sinceră mulţămită generosului dăruitorŭ.

—x—

Cualificaţiune preoţéscă. Esamenulŭ de cualificaţiune în Sibiiu l'au făcutŭ la 25 Febr. c. următorii absolvenţĭ de teologiă: Romulŭ *Verzea*, Petru *Iuga*, Iónŭ *Blaga*, Isidorŭ *Sucéva* şi Macedonŭ *Grecu*.

—x—

O epistolă a ex-regelui Milanŭ. Fostulŭ craiu sĕrbescŭ Milanŭ, a trimisŭ foii francese *„Temps“* o scrisóre în care ĵice că dela depărtarea lui din Serbia elŭ nu e rĕspunĵătorŭ de nimicŭ ce s'a petrecutŭ acolo, ci singură regenţa e rĕspunĵĕtóre. In totŭ timpulŭ câtŭ şĭ-a pregătitŭ elŭ abĵicerea, mână de ajutorŭ i-a fostŭ regentulŭ *Ristici*. In 1888 i-a împărtăşitŭ, că şĭ-a încheiatŭ cariera sa politică, după ce odată şĭ-a datŭ tronulŭ fiului sĕu. Milanŭ ĵice, că n'are nicĭ unŭ gândŭ reservatŭ, nicĭ o ambiţiune personală, ci singura lui dorinţă este, ca sĕ vaĵă pe fiulŭ sĕu domnindŭ mai pe susŭ de partide. Elŭ nu este nicĭ radicalŭ, nicĭ liberalŭ, nicĭ nu se ţine de partida progresiştilorŭ, cu atâtŭ mai puţinŭ vré sĕ facă cuiva concurenţă. Milanŭ îşĭ sfĕrşesce astfelŭ scrisórea sa: *„Eu nu sunt nimic şi nu vréu sĕ fiu nimic“*. Legile carĭ s'au votatŭ contra mea, nu potŭ sĕ aştepte dela mine decâtŭ o astfelŭ de purtare. Iubirea faţă de fiulŭ meu mĕ ţine departe de orĭ-ce; nu cautŭ nicĭ unŭ felŭ de putere, mĕ încredŭ în fiulŭ meu şi în fidelitatea poporului sĕrbescŭ prin care numai gloria póte sĕ aducă dinastiei Obrenovici“.

—x—

Douĕ aniversărĭ. In Agram s'a constituitŭ în ĵilele trecute unŭ comitetŭ de cetăţenĭ pentru ca sĕ serbeze prin banchete ĵiua onomastică a episcopului *Strossmayer*, în 19 Martie n. c. şi aniversarea a 70-a a nascerei bĕtrânului *Starcevici*, în 13 Iunie n. c. La acestŭ banchetŭ din urmă, se ĵice, că va lua parte şi episcopulŭ Strossmayer. Oposiţia croată nisuesce, ca prin aceste manifestaţiunĭ sĕ închege solidaritatea în rêndurile ei.

—x—

Teatrulŭ mecanicŭ a lui Oscar Gierke, va da mâne ultimele representaţiunĭ. Programulŭ este fórte variatŭ şi bogatŭ. Din diferitele puncte amintimŭ următórele: 1) Weierburg şi castelulŭ Katz-nzungen din Tirol. 2) Erna în Norvegia cu răsărirea lunei. La fine: Fata Morgana. O călĕtoriă prin lume, luminate prin instrumentulŭ lui Drumond. O representaţiune se va începe la $^1/_2$4 d. a., ér alta la $^1/_2$8 séra.

—x—

Programa concertului, ce'lŭ va da musica orăşenéscă mâne séră în sala hotelului „Europa“ este variată şi interesantă. Dintre piesele, ce se vorŭ esecuta amintimŭ: „Dormeai“ cântecŭ românescŭ de V. şi „Auf der Flucht“ galopŭ din opereta „Die Kosakin“ de Iosef Barndl. Inceputulŭ la $^1/_2$8 óre séra.

Procesulŭ preotului Suciu.

Alaltăierĭ, Joi, s'a pertractatŭ înaintea tribunalului din Turda procesulŭ politicŭ alŭ bravului preotŭ din Căpuşulŭ de Câmpiă, Vasilie Suciu. Părintele Suciu a fostŭ învinovăţitŭ cu delictŭ de agitaţiune contra naţionalităţii. In actulŭ de acusaţiune se ĵice, că preotulŭ Suciu, după reîntórcerea sa dela Viena, unde a fostŭ şi elŭ cu deputaţia, care a dusŭ Memorandulŭ, a vorbitŭ poporului în biserică şi a agitatŭ de pe amvonŭ contra Ungurilorŭ. Mai era acusatŭ părintele Suciu şi cu agitaţiă contra religiunei şi a liberei esercitărĭ a acesteia, ĵicêndu-se despre elŭ, că într'o predică, rostită în biserică, ar fi ĵisŭ despre nisce locuitorĭ, că suntŭ ci rătăcite, carĭ au vêndutŭ sânge nevinovatŭ şi l'au vêndutŭ pe elŭ, precum Iuda a vêndutŭ pe Christosŭ.

După scirile telegrafice, ce le-amŭ primitŭ, cu marĭ întârĵierĭ, alaltăierĭ şi ierĭ, aprópe toţĭ martorii au depusŭ în favorulŭ acusatului. S'a doveditŭ, că procesulŭ se reduce la ura politică a comitelui Sandor, care în repeţite rêndurĭ a ameninţatŭ pe părintele Suciu, ĵicêndŭ chiar că-lŭ va prigoni atâta, până ce va trebui sĕ ia lumea în capŭ. Apĕrătorul acusatului, Dr. Amosŭ Francu, a cerutŭ sĕ se citéscă o declaraţiune dată de 87 fruntaşĭ din comuna Căpuşiu, care laudă purtarea preotului Suciu. Din depunerile mai a tuturorŭ martorilorŭ se vede, că acusatulŭ, nu că a agitatŭ poporulŭ, ci dimpotrivă mereu l'a îndemnatŭ sĕ fiă pe pace şi liniştitŭ şi sĕ aştepte cu răbdarea schimbarea sorţii spre mai bine.

Despre sfîrşitulŭ procesului primirămŭ a séră următórea telegramă particulară:

Turda, 17 Martie (predată ierĭ la 5 óre 55 min., primită aséră la 8$^1/_2$ óre). După ascultarea a 12 martorĭ, carĭ depunŭ în favorulŭ acusatului şi în contra unei denunciărĭ false făcută prin argatulŭ comitelui Sandor, procurorulŭ cere condamnarea lui Suciu la 6 lunĭ arestŭ şi 200 fl. amendă şi plătirea speselorŭ procesuale. Luă cuvêntulŭ apĕrătorulŭ Dr. Amosŭ Francu, care printr'unŭ strălucitŭ discursŭ, care a ţinutŭ 2 óre, a nimicitŭ totalŭ motivarea procurorului şi *a doveditŭ, că în acéstă ţéră libertăţile publice nu suntŭ respectate.* Tribunalulŭ, între aplause nesfîrşite, **a achitatŭ** pe preotulŭ Suciu.

Perşilorŭ, rătéză capete, varsă sânge şi prindŭ a pustii armata lui Dariu.

Ţiganii încremenescŭ. Inzadarŭ ĵiceau ceia: daţĭ, Ţiganĭ! daţĭ, nu staţĭ, nu vĕ lăsaţĭ, că armadia se prăpădesce cu împĕratŭ cu totŭ!

— Ci că sĕ fiţĭ ai dihăniilorŭ, cu împĕratulŭ vostru cu totŭ, — le rĕspundea Gagamo. Că de sciamŭ, că voi sunteţĭ mai slabĭ, nu veneamŭ între voi. Mânce-vĕ hurlupii, slăbănogilorŭ! — Călcâiele 'n dosŭ, copii! strigă la urmă Gagamo şi raita! până înaintea lui Alexandru-împĕratŭ nu s'au mai opritŭ.

— Norocŭ şi sănĕtate, străluceniă!— începŭ Gagamo, când se vĕĵŭ înaintea lui Alexandru-împĕratŭ. Noi suntemŭ Fainii-Ţiganii, vitejĭ dela Marea-roşiă, am venitŭ sĕ-ţĭ facemŭ unŭ bine, ca şi tu sĕ ne facĭ douĕ. Décă vréi sĕ cercuimŭ armadia lui Darie-somnurosulŭ, lasă cătanele tale sĕ vină după mine!

Bine, ĵice Alexandru-împĕratŭ şi-lŭ lasă pe Gagamo sĕ mérgă înainte, ér armadia după elŭ. Când s'au apropiatŭ de loculŭ de bătaiă, étă că Gagamo dă de armata lui Dariu, care acum era cu mii şi sute mai mare ca a lui Alexandru.

Ţine-te Gagamo! Pe bietulŭ dadă îlŭ tăiau sudorile, căcĭ dóră vedea elŭ bine, că unde-sŭ mai mulţĭ, acolo-i omulŭ mai acasă şi că tare s'a păcălitŭ, când dintre cei mulţĭ a fugitŭ între cei puţinĭ.

Acum, ĵice elŭ către cei din armadia lui Darie-împĕratŭ, acum puteţĭ merge singurĭ, că dóră nu m'am legatŭ sĕ începŭ eu lupta! Ĵicêndŭ acestea, elŭ îi lăsă, îşĭ adună lăeţii şi raita către cetatea lui Hamila.

Ajungêndŭ aci, adună pe toţĭ puradĕii, le dete cuţite în mână şi-i înşiră rêndurĭ, pe cei mai micĭ înainte, pe cei mai marĭ îndĕrĕtŭ, şi le porunci sĕ nu le fiă frică, că numai lui îi e témă.

—Aşa veĵĭ, vitejii mei! ĵise Gagamo când îi vĕĵŭ puşĭ în rêndŭ. Moşulŭ nostru Ham ne vede din înaltulŭ stelelorŭ, elŭ vĕ va ajuta. Ĵiceţĭ cu toţii după mine şi apoi nu vĕ temeţĭ!

Gagamo începŭ:

Halandros ciaro
Sfinţenia nitrado
Antre stelu
Cocostelu
Sudji Hamu martodela
Antre junyea
Antre bunyea
Gagamo cu 'nhelepşiunya.

Na! — ĵise apoi Gagamo, — acum nu ni-e frică nicĭ de smei. Sĕ vină numai duşmanu, că lŭ învĕţămŭ noi carte!

Nicĭ bine nu isprăvi cu vorba şi étă că Alexandru-împĕratŭ cu armadia lui suntŭ aci.

— Cin' sĕ fiă lihăiţii aceştia? — întrebă Alexandru-împĕratŭ pe sfetniculŭ sĕu Antiochŭ.

— Suntŭ, mĕ rogŭ, unŭ soiu de ómenĭ din sĕmênţia lui Ham!

— Ei bine, dér n'au ei stăpânŭ?

...Aicea-sŭ! Io sŭ stăpânulŭ Fainilorŭ Ţiganilorŭ, de lângă Marea-roşiă. Mĕ numescŭ Gagamo, voivodŭ şi şi împĕratŭ!

— Ei bine, mĕi voivodule, supune-te mie că de unde nu, punŭ óstea mea sĕ vĕ facă pe toţĭ mămăligă. Haid' şi iscălesce-te în catastichŭ, că te-ai supusŭ stăpânirei mele. Inţelegĭ?

— D'apoi aşĭ înţelege, numai atuncĭ n'avemŭ ce mânca, că abia v'am aşteptatŭ sĕ ne'ndulcimŭ gura cu carnea vóstră!

Când Gagamo ĵise aceste vorbe, balele de Ţiganĭ începură a rumega cu gurile, scóseră cuţitele, ridicară barósele i începură a se schilălăi, de-ţĭ părea, că ar fi o miiă de dracĭ. Cătanele lui Alexandru-împĕratŭ nu mai vĕĵuseră asemenea bidigănii şi cam începură a se înfiora, dér împĕratulŭ lorŭ se puse atuncĭ în fruntea armadiei, luă paloşulŭ, făcŭ o rótă printre Ţiganĭ, rătéză câte-va capete şi dete poruncă sĕ sară cu toţii asupra lorŭ.

Da nu începŭ atuncĭ Ţiganii sĕ fugă, da nu începŭ sĕ strige ca din gura şerpelui, că ei suntŭ morţĭ, că ei nu-sŭ vii şi sĕ le dea pace. Se risipiră lăeşii mei pe cele câmpii de se întunecă loculŭ de ei, că-ţĭ părea că suntŭ unŭ cârdŭ de cióre.

Astă-dată însĕ Gagamo o păţise, căcĭ Alexandru împĕratŭ porunci sĕ-lŭ prindă şi sĕ-lŭ aducă legatŭ înaintea lui.

—Mĕ! ĵise acum Alexandru către elŭ. Spune, de ce n'ai vrutŭ sĕ te iscălescĭ în catastichŭ?

— D'apoi că sĕ mĕ mânce frigurile, sĕ mĕ bată vênturile, sĕ-mĭ sară ochii între stele şi sĕ n'am hasnă de tatălŭ dracului, décă n'aşĭ fi iscălitŭ cu dragă inimă, numai câtŭ....

— Ce numai câtŭ?

— Numai câtŭ că nu sciu scrie!

O înmormêntare frumósă.

Brașovŭ, în 5/17 Martie.

Stim. D-le Redactorŭ! Miercurĭ în 3 (15) Martie c. fù înmormêntarea bine-cunoscutului și bine-meritatului învĕțătorŭ și directorŭ dela școlele din Săcele I. Dorca. Lipsindu-mĭ date positive despre viéța și activitatea acestui vrednicŭ bărbatŭ și pedagogŭ alŭ nostru, mĕ mărginescŭ a vĕ împărtăși aicĭ pe scurtŭ impresiunile câștigate cu ocasiunea acestei frumóse și rare înmormêntărĭ:

Erau 12 óre trecute, când intrarămŭ în casa, unde se afla întinsŭ cadavrulŭ defunctului. Strada, curtea și casele erau îndesuite de publiculŭ, care venise sĕ mai vadă încă odată și pentru ultima óră pe rĕposatŭ. Sosescŭ preoții, erau 10 la numĕrŭ. Publiculŭ se totŭ înmulția și-mulția și se se-'nbulzia spre cadavrulŭ iubitului lorŭ Dorca; când de-odată sunetulŭ misteriosŭ alŭ clopotelorŭ vestesce, că Dorca plécă din mijloculŭ nostru, se duce pe veciă. Trebuiai sĕ ai inimă de piatră, ca sĕ rĕmâi nemișcatŭ, când vedeai atâta jale și atâta durere. Plângeau bĕtrânĭ, plângeau copiiĭ, plângeamŭ cu toții pe bunulŭ nostru învĕțătorŭ. Părea, că natura întrégă își luase fața de doliu la plânsetulŭ și jalea nóstră.

Conductulŭ plécă. Era lume atâta, de rarŭ se mai póte vedé atâta lume la o înmormêntare. Din locurile cele mai îndepărtate veniră amicii și cunoscuții iubitului Dorca, sĕ i dea ultima sĕrutare.

In fruntea conductului mergeau copiiĭ și copilele dela școlile din Satu-lungŭ, ei însoțeau pe bunulŭ și neuitatulŭ lorŭ învĕțătorŭ și părinte; societatea pompierilorŭ seceleni, în costumulŭ lorŭ de sĕrbătóre, corpulŭ învĕțătorilorŭ dela școlele cap. rom. din Brașovŭ, corpulŭ învĕțătorilorŭ dela școlele unguresci, funcționarĭ etc. etc., apoi amicii și cunoscuții rĕposatului, musica sătenilorŭ, preoții in sfite negre cu cantorii; carulŭ funebralŭ, împodobitŭ cu cele mai frumóse cunune și încungiuratŭ de-unŭ cordonŭ, ce-lŭ formară învĕțătorii dela școlele din Săcele, fiăcare cu câte o faclă aprinsă în mână. După mortŭ vinŭ rudeniile, și-ndărătŭ femeile lume potopŭ. Mergêndŭ spre biserică vedeamŭ bĕtrânĭ, carĭ póte prea împovĕrațĭ de anĭ și de suferințe, nu putură sĕ 'nsoțéscă pe iubitulŭ rĕposatŭ, sĕ luptau și se sileau, sĕ se pună, care la feréstră, care sĕ vină la pórtă, ca baremĭ cu atâta sĕ servéscă scumpului defunctŭ.

Amŭ ajunsŭ la biserica SS. Arhangheli. Cadavrulŭ e dusŭ în biserică. Se începe slujba, care era atâtŭ de pietósă și impresionătóre de storcea lacrimĭ din ochii privitorilorŭ, la ceea ce contribuiră și jalnicele cântece esecutate de corulŭ învĕțătorilorŭ din Săcele.

In decursulŭ slujbei d-lŭ părinte Al. Verzea, Domnulŭ înv. Dom. Dogariu și D-lŭ prof. Popea, fiăcare în câte-o vorbire bine simțită înșiră rêndŭ de rêndŭ faptele nobile și bine-făcĕtóre ale lui Dorca, jertfele aduse de dênsulŭ pe altarulŭ naționalŭ, zelulŭ lui neobositŭ și abnegațiunea lui; ne arată pierderea cea mare ce o simțimŭ cu toții prin mórtea dênsului și ne invită și pe noi, ca împreună cu dênșii sĕ-lŭ plângemŭ, căcĭ merită; ér noi cu inima plină de durere, dămŭ ultimulŭ sĕrutŭ n uitatului nostru Dorca, ducêndŭ în inima nóstră unŭ scumpŭ suvenirŭ: memoria lui Dorca. Erau deja 3 óre și 3/4. *B.*

Unŭ nou procesŭ de pressă.

Erĭ s'a pertractatŭ înaintea Curții cu jurațĭ din Clușiu procesulŭ de pressă intentatŭ contra „*Tribunei*“ din Sibiiu pentru unŭ articolŭ publicatŭ în nr. dela 14 (26) Martie 1892 sub titlulŭ: „Cu a celeașĭ arme“. Acusațĭ au fostŭ d-nii *A. Balteșŭ* și *I. Popa Necșa*, pe basa patentei austriace dela 1852, unulŭ pentru negligența afacerilorŭ ca responsabilŭ pentru redacțiune, ér celalaltŭ ca responsabilŭ pentru editură. Atâtŭ acusații, câtŭ și apĕrătorulŭ lorŭ, d-lŭ *Ioanŭ Rusu-Șirianulŭ*, au vorbitŭ în decursulŭ pertractărei numai romănesce. Despre resultatulŭ procesului ni se telegrafiéză următórele:

Clușiu, 18 Martie. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“) Pertractarea s'a finitŭ aséră la 6 óre. *Balteșŭ* e condamnatŭ la **două**, *Popa Necșa* la **una lună închisóre**, la purtarea speselorŭ și la subtragerea de *500 fl.* din cauțiunea foii. Apĕrătorulŭ a insinuatŭ cerere de nulitate.

Convocărĭ.

Subsemnații invită pe *alegĕtorii romȃnĭ din orașulŭ și comitatulŭ Brașovului* a lua parte la o adunare, ce se va ținé **Vinerĭ în 12 (24) Martie 1893** la órele 10 înainte de améḑi în sala hotelului Centralŭ Nr. I din locŭ.

La ordinea ḑilei: Cestiunea *căsĕtoriei civile obligătóre* și a *matriculelorŭ civile*, ce stăpânirea ungurésca voesce și stărue a se introduce.

Brașovŭ, 16 Martie 1893.

Ioanŭ Petricŭ, protopopulŭ Brașovului.		Bart. Baiulescu, protopopŭ.
Victorŭ. Popescu, advocatŭ.	Radu Popea, parochŭ.	Al. Verzea. parochu.
Iosifŭ Comanescu,		Ioanŭ Stinghe.

*

Subscrișii convocămŭ prin acésta pe toțĭ alegĕtorii dietalĭ românĭ din cercurile electorale alŭ Năsĕudului și alŭ Bistriței la o *adunare publică* pe Marțĭ în 21 Martie n. c., ce se va ținé în Bistrița în sala „Otelului cetății“ la 10 óre a. m.

Ordinea de ḑi: 1) Deschiderea și constituirea adunării. 2) Discusiunea asupra proiectelorŭ de legĭ bisericescĭ: recepțiunea Ovreilorŭ, introducerea matriculelorŭ de statŭ și casĕtoriei civile. 3) Inchiderea adunării.

Bistrița, Martie n. 1893.

Dr. I. Popŭ, vicariu ep. foraneu; *Sim. Monda*, protopopŭ; *Al. Silași*, protopopŭ; *M. Făgărășianŭ*, protopopŭ; *V. Bălanŭ*, preotŭ; *G. Damide*, preotŭ; *C. Deacŭ*, preotŭ; *Dr. Al. Larionessi*, advocatŭ: *Dr. D. Ciuta*, advocatŭ; *Dr. G. Triponŭ*, advocatŭ.

*

Subscrișii convocămŭ pe toțĭ alegĕtorii partidului naționalŭ română din cerculŭ electoralŭ alŭ *Cehului Silvaniei* la adunarea publică, care se va ținé în *24 Martie n.* órele 10 a. m în Băsescĭ, localitatea Proprietarului George Popŭ.

Ordinea de ḑi.

1) Deschiderea și constituirea adunărei; 2) Discuțiune asupra §-lorŭ 9, 11 și 12 ai proiectului de lege despre salarisarea învĕțătorilorŭ, și luare de resoluțiune: 3) discuțiune asupra proiectelorŭ de lege bisericescĭ: recepțiunea Evreilorŭ, introducerea matriculelorŭ de statŭ și a căsĕtoriei civile, și luare de resoluțiunĭ; 4) alegerea comitetului cercualŭ electoralŭ pe unŭ nou periodŭ de 3 anĭ; 5) Propunerĭ eventualĭ; 6) Designare a 3 membrii pentru verificarea procesului verbalŭ; 7) Inchiderea adunărei.

Băsescĭ, 17 Martie 1893

George Popŭ, propr. și președ. cerc. elect.

Florianŭ Ciocanŭ, advocatŭ. *Dmetriu Suciu* advocatŭ.

Alexiu Varna, protop. pentru protopopulŭ Teodorŭ Iudre; *Victorŭ Popŭ*, preot; *Ioanŭ Chira*, învĕțătorŭ.

*

Pentru a discuta asupra proiectelorŭ puse din partea regimului spre desbatere în dietă, și în specie asupra: a) Recepțiunei Evreilorŭ; b) Căsĕtoriei Civilă; c) Purtărei matriculelorŭ din partea statului, — prin acésta toțĭ alegĕtorii, în specie întréga inteligență bisericéscă de ambe confesiunile din cerculŭ *Tecei* și *Ormenișului de Câmpiă*, suntŭ convocațĭ a lua parte la Conferența, ce prin acésta se convócă pe Lunĭ, *27 Martie n. c.* după améḑi la 2 óre, și care se va ține în locuința nr. 349 a subscrisului Președinte alŭ clubului electoralŭ.

Téca, 14 Martie 1893.

Gregoriu Vitézu, președ. clubului electoralŭ.

Simeonŭ Augurŭ, I. vice-președinte alŭ club. elect. *Ioanŭ Moldovanŭ*, II. vice-președinte alŭ club. elect.

Necrologŭ.

Iónŭ Dorca, directorŭ și învĕțătorŭ alŭ școlei române gr. or. române dela biserica SS. Arhangheli din Satulungŭ, președinte alŭ despărțĕmêntului I. alŭ reuniunei învĕțătorilorŭ rom. gr. or. din districtulŭ alŭ X-lea, Brașovŭ, și membru alŭ mai multorŭ corporațiunĭ, după o lungă suferință, împărtășitŭ cu sf. Taine, și-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile Creatorului în 28 Februarie v. la 11 óre nóptea în anulŭ alŭ 60-lea alŭ etății și alŭ 34-lea alŭ carierei sale învĕțătorescĭ. Imormêntarea s'a sĕvêrșitŭ Mercurĭ, în 3 (15 Martie c.)

Despre acéstă perdere încunosciințéză cu durere pe tóte rudeniile, amicii și cunoscuții decedatului:

Satulungŭ, 1 Martie 1893.

Maria I. Dorca născută Stoia, ca soție; Nic. Dorca, parochŭ ca frate; Maria M. Stoia și Agapia N. Dorca ca cumnate; Vasile Aronŭ și Ioniță Stoenescu, ca cumnațĭ; Marióra locot. Iliescu, ca nepoțĭ, și mai mulțĭ verĭ și verișóre.

*

Unŭ asemenea necrologŭ amŭ primitŭ și din partea corpului învĕțătorescŭ din școlele române gr. or. din Săcele.

*

Din Parția ni-se scrie, că poporulŭ românŭ de-acolo sufere adêncŭ perderea din viéță a vrednicului lorŭ conlocuitorŭ **Ioanŭ Florea** (Boianŭ) care rĕposă la 31 Decemvre tr. Elŭ a fostŭ epitropŭ primarŭ 12 anĭ, epitropŭ secundarŭ 3 anĭ, ér în urmă membru în comitetulŭ comunalŭ. Slujba și-a purtat'o cu cinste, a fostŭ omŭ harnicŭ și înduratorŭ față cu frații sĕi lipsițĭ. Ca epitropŭ a colectatŭ însemnate sume de banĭ pentru biserică; a dăruitŭ din averea sa peste 50 fl. pentru procurarea clopotelorŭ, a cumpăratŭ mai multe icóne pentru biserică, ér pentru noua biserică, ce se va zidi, a dăruitŭ 100 fl. Prin asemenĭ fapte și prin viața lui cinstită și muncitóre, rĕposatulŭ a lăsatŭ în inima poporului românŭ din Parția o plăcută amintire.

— Cum? Tu vodă peste o țéră întrégă și sĕ nu scĭ scrie. Asta nu se póte!

Ba se póte, mĕ rogŭ la strălucenia ta, Tata dreptŭ că scia scrie, dér a murită mâncându-șĭ buchile cu zară și de atuncĭ amŭ juratŭ, că în vecii vecilorŭ noi Țiganii n'omŭ învĕța carte.

— Și ce legĭ ține poporulŭ tĕu Gagamo?

— Legea barosului și dragostea nicovalei, strălucenia!

— Afurisițĭ sĕ fițĭ, dobitócelorŭ! Voi trăițĭ ca vermii în carne fără legĭ, fără judecățĭ. Asta n'o voi suferi. Gagamo—ḑise Alexandru-împĕratŭ rĕstindu-se către elŭ— sĕ facĭ legĭ și dreptate în țéra ta, că de unde nu, sĕ nu mai dai față cu mine, că nu-mĭ scapĭ nicĭ în pămêntŭ!

Ḑicêndŭ acestea, ilŭ lăsă pe Gagamo în pace și porni de se încăĕră cu Sporiu-împĕratŭ.

Gagamo își adună acum poporulŭ și-i spuse, că trebue sĕ facă legĭ. Decĭ ei sĕ rĕmână stăpânĭ peste ei, că elŭ merge până unde va afla tablele legii, pe carĭ a auḑitŭ din strămoșĭ, că le-a perdutŭ Moise celŭ cu multă minte.

Puradĕii au rĕmasŭ, ér vaivoda lorŭ a plecatŭ. (Va urma.)

Iovanŭ Iorgovanŭ.

Baladă.

I

Plecat'orŭ plecatŭ
Din cutare satŭ
Trei surorĭ la florĭ
In vĕrsatŭ de zorĭ;
Ele că-mĭ plecară
Și pe câmpŭ pășiră
A rupe 'ncepură
Iederă și mură.
Pășir' mai departe
Etă ce s'arată:
O hală cumplită
Josŭ încârlogită.
Acelŭ șerpe mare
Sare în susŭ tare
După fete cure
Pe délŭ, pe pădure.
Sora cea mai mică
Și mai frumușică
Ana Ghiordănelŭ
Nume frumușelŭ
De frică țipa
Codrulŭ rĕsuna.

II

Iovanŭ Iorgovanŭ
Brațŭ de buzduganŭ
Elŭ se preumbla
Și se prepurta
La vadulŭ Dunărei
La podulŭ Rĕșăvei,
Elŭ auḑia
Codrulŭ cum suna
Nu putea alege
Nice înțelege
Că-i glasŭ muerescŭ
Orĭ glasŭ voinicescŭ.
Elŭ se întorcea
Și Cernei grăia:
Incétă Cerno 'néta
Apa mea lăudată,
Că eu te-oiu cinsti
Și te-oiu dărui
C'o furcă-argintită
Cu fuiorŭ învĕlită
Singură s'o tórce
Și se va destórce.
Cerna-'lŭ auḑia
Dér nu vrea sĕ stea.
Iovanŭ Iorgovanŭ
Brațŭ de buzduganŭ
Er se întorcea
Și Cernei grăia:
Incétă, Cerneo 'nétă,
Apa mea lăudată,
Că eu te-oiu cinsti
Și te oiu dărui
C'o știucă de aurŭ
Cu ochĭ de bălaurŭ.
Cerna-lŭ asculta
Și pe locŭ îmĭ sta.

III

Iovanŭ Iorgovanŭ
Brațŭ de buzduganŭ
Elŭ putea alege
Putea înțelege
Că-i glasŭ muerescŭ
Dér nu-i voinicescŭ.
Calulŭ încălecа
Munții că trecea
La șerpe-ajungea.
Șerpele 'lŭ vedea
Și din graiu grăia:
Iovanŭ Iorgovanŭ
Brațŭ de buzduganŭ
Cu felŭ de bine
Vinĭ tu-acum la mine?
Au dóră gândescĭ
Sĕ mĕ prăpădescĭ,
Că de oiu murĭ eu
Va fi și mai rĕu:
Căpățina mea
Se va despica
Muscă-oiu slobozi
Care'n vécŭ va fi;
Boii dela jugŭ

Câțî banî a primitŭ Papa?

Étă câțî banî a primitŭ papa, cu ocasia jubileului sĕu și dela cine i a primitŭ.

Inainte de tóte însĕ trebue sĕ se scie, că banii trecŭ mai întâiu în mânile unei comisiunî de 3 cardinalî, carî îi numĕră bine, îi trecŭ în registre și pe urmă îi dau papei.

Leon XIII îi numĕră din nou și apoi îi bagă în cassa de banî.

Pentru giuvaericalele primite, papa are o odăiță separată, pentru adresele de felicitare alta, asemenea una pentru cadourile, carî nu represintă o valóre reală, cum suntŭ d. e. reliquiile, lemne și óse sfinte etc.

Papa a primitŭ dela pelerinii Italienî 1 milionŭ; liturghia iubilară din biserica sf. Petru i-a adusŭ 80,000 de fr. Societatea „sf. Vincențiu" i-a trimisŭ 130,000 de fr., femeile din Sacré-Coeur 50,000; unŭ grupŭ de călugărițe i-au trimesŭ 40,000 de fr.; din America de nord a venitŭ o sumă rotundă de 1 milionŭ; episcopulŭ din Montevideo (America de sudŭ) a adusŭ 37,000; ducele de Norfolk a adusŭ elŭ în persónă papei două părechî de tacâmurî de aurŭ și două cutii de argintŭ. Intr'una se afla 1 milionŭ de fr. și unŭ biletŭ cu cuvintele: „Sfîntului părinte, dela unŭ englezŭ catolicŭ", ér în cealaltă o colectă de banî în sumă de 875,000 de fr. Irlandesii au trimisŭ papei 875,000 de fr.; împĕratulŭ Austriei 100,000 ér, aristocrația austriacă 600,000 de francî.

Décă se mai adaogă pe lângă sumele acestea și valórea giuvaericalilorŭ (crucilițele, inelele etc.) precum și a hainelorŭ sfinte și împodobite cu diamante, atuncî tóte darurile primite de Leon XIII, cu ocasia jubileului sĕu, se ridică la suma fabulósă de 32 milióne de francî.

Literatură.

A apărutŭ:

Carte de cetire pentru clasa III gimnasială, reală și pentru școlele superióre de fete, de *Virgilŭ Onițiu*, profesorŭ. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, în Brașovŭ. Formatŭ 8° de 189 pag. Prețulŭ 1 fl.

*

„POVESTIRÎ" alese și întocmite de *Petra-Petrescu*, 1 vol. 300 pag. prețulŭ 75 cr., cu porto 80 cr. De vêndare la administrația ḑiarului. — Totŭ aci se găsesce de vêndare la acelașŭ autorŭ: *Studiu din economia națională*. Despre bâncî, operațiunile lorŭ, despre efecte și despre burse Prețulŭ 45 cr.

Caii dela plugŭ
Se vorŭ otrăvi
De muscă-orŭ muri.
Dér și calulŭ tĕu
Care-i ca și-unŭ smeu
Și elŭ s'o otrăvi
De muscă-o muri.
Iovanŭ Iorgovanŭ
Brațŭ de buzduganŭ
Sabia scotea
Și din graiu grăia:
Ticălóse șérpe
Ce cuvinte șterpe,
Țéra-ciu învĕța
Eu cu mintea mea
Că fumariu sĕ facă
Și de muscă scapă,
Calulŭ mi-a trăi
Dér tu mortŭ vei fi.
Cu sabia da,
Trupu-i sdrumica
Dér capulŭ fugea
In Dunăre-și da
Dunărea-'lŭ primia
Și ilŭ ascundea
Muscă slobozì
Care'n vécŭ va fi.

Colnicŭ, Februarie 1893.

Maria Drăganŭ.
învĕțătóre.

HIGIENA.

Bĕtrânețа.

Eată o vîrstă, pe care multe ființe, murindŭ înainte de vreme, nu o gustă. Oamenii carî o ajungŭ o pórtă în cea mai mare parte cu amărăciune, cu desgustŭ, căcî bĕtrânețа, ḑice Românulŭ, nu vine singură mai nicî-odată; odată cu ea vinŭ bólele și diferitele neputințe (infirmitățî.) Rarŭ se întêmplă sĕ putemŭ întîmpina pe cineva cu vorbele! „Ce bĕtrânețe frumóse ai!"

Inainte de a vorbi de bólele și infirmitățile bĕtrânețeі, vomŭ arăta pe scurtŭ, ce este ea, când și cum vine ea.

Bĕtrânețа este o scădere firéscă a puterilorŭ, ce se sfîrșescŭ în slăbiciune, în neputință; ea consistă în o slăbire din ce în ce mai mare a diferitelorŭ funcțiunî ale organismului, într'o sleire mai multŭ séu mai puținŭ grăbită a forței vitale (a puterei de a trăi.)

S'a observatŭ, că vîrsta bĕtrânețeі merge de unŭ timpŭ încóce scurtându-se din ce în ce mai multŭ. Omulŭ nu mai ajunge astăḑî bĕtrânețele de altă-dată, rarŭ ni-se întêmplă sĕ vedemŭ séu sĕ audimŭ, că cutare omŭ a trecutŭ suta de anî! Omulŭ îmbĕtrânesce înainte de vreme, ér pricina nu póte fi alta decâtŭ modulŭ de-a trăi și obosela peste mĕsură a vieței, ce o ducemŭ. De altfelŭ, orî cum amŭ trăi, orî ce amŭ face, de bĕtrânețe nu putemŭ scăpa. Tóte lucrurile create suntŭ supuse unei legî de schimbare și de evoluție. Nicî stelele nu scapă de bĕtrânețe; unele din aceste corpurî ceresci suntŭ în vêrsta întâiă a vieței lorŭ; altele în etatea matură și altele au îmbĕtrânitŭ apropiindu-se de stingere. Dér, lucru ciudatŭ, stelele tinere suntŭ albe, cele bĕtrâne suntŭ portocalii séu roșietice, pe câtă vreme la omŭ văpséua albă este semnulŭ bĕtrânețeі. Tóte ființele, tóte corpurile organisate, carî se mișcă pe suprafața pămêntului suntŭ stăpânite de aceleașî legî, ca și corpurile ceresci. *Omulŭ se nasce cu sĕmênța morții în elŭ!* La omŭ activitatea organismului servesce la începutŭ nu numai pentru a acoperi cheltuiéla ḑilnică, ci și pentru a construi materiale nouĕ; mai târḑiu ea se mărginesce numai în a face cerințelorŭ ḑilnice ale corpului, și, mai târḑiu încă, ea abia este în stare sĕ pórte tótă greutatea vieței, a esistenței.

In viéța omenéscă suntŭ trei epoce marî, una de *crescere*, una de *echilibru* (stare pe locŭ) și una de *decadență* (descrescere.) Acéstă din urmă epocă constitue bĕtrânețа, care nu se póte ocoli.

Unŭ învĕțatŭ grecŭ, Pitagora, împărțise viéța omului în patru părțî egale; elŭ ilŭ numia *copilŭ* dela 1 până la 20 anî; *june* dela 20 până la 40 anî; *omŭ* dela 40 până la 60 anî; *bĕtrânŭ* dela 60 până la 80 anî; dela acéstă vîrstă în susŭ omulŭ nu se mai numĕră printe ființele vii. . . . . .

. . . .

Sĕ vedemŭ acum, care este igiena bĕtrânilorŭ? Din capulŭ locului vomŭ ḑice, că acéstă igienă se apropie fórte multŭ de a copiilorŭ. Din pricina lipsei dințilorŭ, bĕtrânii nu potŭ măcina bine bucatele și prin urmare mistuirea se face la ei fórte rĕu, deși pentru întreținerea puterilorŭ, ei au trebuință de o hrană bună și substanțială. Astfelŭ fiindŭ mâncarea bĕtrânilorŭ, trebue sĕ se compună din bucate ușorŭ de mestecatŭ, cum este carnea tocată, carne fragedă, legumele fierte și făcăluite (mazĕre, linte și fasole, bătute), fructele cópte, ouĕle și lăptăririle. Mâncările sĕ fiă cam sĕrate și piperate, pentru ca sĕ ațițe puținŭ stomaculŭ (rînza) cam leneșŭ alŭ bĕtrânilorŭ. Este bine, ca bĕtrânii sĕ mănânce cam puținŭ la o masă, mai cu sémă la masa de séră și sĕ mănânce mai desŭ, fiă și de patru orî pe ḑî, întocmai, ca și copiiî. La masă sĕ bea câte puținŭ vinŭ, décă se póte vechiu și negru amestecatŭ (cam pe jumĕtate) cu apă ordinară, séu cu óre-care apă minerală, cum este apa de Dorna, de Seltz séu de Saint-Galmier. Beuturile cele tarî, licorurile sĕ fiă oprite; cafea slabă și numai odată pe ḑi. Mâncările sĕ fiă la óre fixe, regulate; prânḑurile sĕ nu fiă prea lungî, nicî prea bogate. Șederea la masă sĕ fiă lungă, pentru ca mestecarea bucatelorŭ sĕ se facă încetŭ și bine.

Sculându-se dela masă, séu puținŭ timpŭ după aceea, bĕtrânii vorŭ face nițică mișcare. Este fórte rĕu, ca sĕ stea în amorțire după ce a mâncatŭ, căcî acésta îi supune la îngrămădirî de sânge în diferite organe și la nemistuire. Prin acésta nu voimŭ sĕ ḑicemŭ, că bĕtrânii trebue sĕ facă esercițiî violente: în tóte ḑilele, după amiaḑî, vorŭ face o mică plimbare în aerŭ curatŭ și potrivitŭ puterei lorŭ afară numai de casulŭ, când timpulŭ este urîtŭ; în acestŭ casŭ, cei ce potŭ, vorŭ eși în trăsură. Indată după masă, se vorŭ plimba nițelŭ prin casă. Adunările și teatrele nu suntŭ pentru bĕtrânî, căcî acestea i-ar obosi și indispune; însĕ pe de altă parte, este bine, ca sĕ-șî găséscă o ocupațiune ușóră și plăcută, cum ar fi joculŭ de cărțî (nu celŭ dela cluburî), séu celelalte, și care le ar da mijloculŭ de a petrece 2 până la 3 césurî înainte de a se culca.

In generalŭ bĕtrânii dormŭ puținŭ; ei potŭ sĕ stea 8 césurî în patŭ fără nicî unŭ inconvenientŭ; dér unŭ somnŭ de 5 până la 6 óre le ajunge. Nu trebue sĕ le provocămŭ somnulŭ prin afion (opiu), care nu este bunŭ, întocmai ca și la copii. Décă ei suntŭ agitațî, neliniștițî, li se póte da o beutură calmantă, apă de florî de portocale séu apă de teiu.

Este de neapărată trebuință, ca bĕtrânii sĕ se păzéscă de rĕcélă, pentru ca sĕ nu capete tuse și îngrămădire de sânge la peptŭ, la care ei suntŭ cu deosebire espușî. Pentru acésta ei nu se vorŭ spĕla diminéța cu apă prea rece, și cu apă stătută în casă în timpulŭ nopței; casa lorŭ va fi uscată și căldurósă potrivitŭ. Afară vorŭ eși în totdéuna bine îmbrăcațî și potrivitŭ cu ano-timpulŭ, și vorŭ avea la dispositiă o haină suplimentară, pe care sĕ o pótă îmbrăca și desbrăca cu ușurință după sensațiunea ce le va produce temperatura esterióră.

Cine voesce sĕ ajungă suta, n'are decâtŭ sĕ asculte cu supunere de tóte legile sĕnĕtății și sĕ țină o dietă potrivită.

(*„Apĕrĕtorulŭ Sĕnĕtății"*)

Arta de a trăi.

După *Stugau*, de *Camilă B...*

Supĕrare, suferință, durere, nefericire.

(Fine.)

Ceea ce numimŭ noi durere și nefericire, adesea nu e nimicŭ alta, decâtŭ ultima poleitură, ce o primesce educațiunea nóstră. De aceea cu dreptŭ ḑice *Weber* în *Democritos* alŭ sĕu, că numai nefericirea aduce la perfecțiune educațiunea nóstră și ne aduce la cultura cea mai înaltă, la demnitate și modestiă adevĕrată.

Ceea ce e bruma de tómnă pentru strugurî, aceea e nefericirea pentru omŭ. Precum aceea dă vinului dulcéța din urmă, așa nefericirea dă omului maturitatea din urmă. Firesce, că strugurii rĕi pierŭ. *„E lucrulŭ sufletelorŭ slabe,"* ḑice *G. Sand*, *„a se corupe în nefericire, sufletele tarî se curăță"*. Asemenea se esprimă și *I. I. Rousseau*: *„Omulŭ, care n'ar cunósce ce e durerea, n'ar fi în stare sĕ cunóscă nicî mila umană, nicî durerea compătimirei; inima lui n'ar putea fi mișcată prin nimicŭ, elŭ n'ar pute fi sociabilŭ, elŭ ar fi unŭ monstru între semenii sĕi"*. Ear d-na de *Genlis* se esprimă astfelŭ: *„Se pare, că o supĕrare mare cóce rațiunea dintr'o dată. Ah! când inima e capabilă a suferi adêncŭ, atuncî ea e formată."*

In viéța mai multorŭ poețî marî se potŭ afla probe, că durerea a fostŭ toiagulŭ lui Moise, care a despicatŭ isvorulŭ țișnitorŭ din aspra stâncă, adecă a făcutŭ, ca sĕmênța poesiei productive sĕ încolțéscă și sĕ se desvólte în elŭ; la o miiă alții celŭ puținŭ a deșteptatŭ *simțulŭ poeticŭ*. Deórece câte naturî poetice, câte poesii admirabile nu esistă, despre carî lumea nu află nicî-odată nimicŭ! Óre *Shakespeare* nu ar fi fostŭ unŭ poetŭ și décă n'ar fi învĕțatŭ a scrie? *Mozart* n'ar fi fostŭ elŭ óre unŭ poetŭ în imperiulŭ tonurilorŭ și *Rafael* unŭ poetŭ în imperiulŭ formelorŭ lumescî visibile, décă unulŭ n'ar fi cunoscutŭ nicî unŭ instrumentŭ, ér acesta n'ar fi luatŭ nicî-odată penelulŭ în mână?

Inima omului se usucă pré ușorŭ sub radele de sóre ale fericirei, precum se usucă stratulŭ celŭ mai frumosŭ de florî, décă e necurmatŭ espusŭ arșițeі ardĕtóre a sórelui.

In locŭ decî sĕ ne plângemŭ contra durerii, ar trebui sĕ fimŭ mulțămitorî pentru ea și mândrii de ea. Cele mai frumóse petrii scumpe suntŭ acelea, ce suntŭ cioplite de tóte părțile. Dér sórtea e alegĕtóre; nu pe orî ce diamantŭ ilŭ ține demnŭ de a fi cioplitŭ; acela trebue sĕ promită multŭ, pentru a cărui cioplire pune în mișcare aparate marî. Omulŭ care e încercatŭ de durerî marî, acela trebue sĕ fiă ceva solidŭ, séu sĕ promită ceva solidŭ.

Dér décă și durerea e unŭ mijlocŭ necesarŭ pentru perfecțiunea nóstră morală și spirituală mai înaltă, totușî sĕ nu ne dămŭ prinșî, ei fără voință, la ceea ce suntŭ pré ușorŭ aplecate sufletele pré simțitóre și poetice. A face din durerea sa unŭ idolŭ, a linge contra ascuțișului de cuțitŭ, a scormoni cu unŭ felŭ de voluptate în carnea proprie, nu e demnŭ de unŭ omŭ și e tocmai așa de imoralŭ, ca orî ce alte voluptate. A simți durerea e unŭ ce omenescŭ; a se oglinda însĕ în durere, ca o femeiă cochetă, a-șî păré șieșî interesantŭ cu coróna de martirŭ pe capŭ: acésta e unŭ semnŭ alŭ unei vanitățî degrădĕtóre și alŭ unei slăbiciunî nebărbătescî. Ne e permisŭ sĕ ne plecămŭ înaintea durerii, nu e însĕ permisŭ a deveni sclavulŭ ei lipsitŭ de voință și mai puținŭ permisŭ este a face *unŭ lucru de paradă din elŭ.*

Unŭ mijlocŭ potrivitŭ pentru de-a stăpâni durerea, séu celŭ puținŭ a-i slăbi amărăciunea ei usturătóre, constă în aceea, de-a o înstrăina. Celŭ ce are óre-șî care talentŭ de scriitorŭ, acela sĕ-șî prelucre durerea sa într'unŭ romanŭ, novelă, orî poesiă. Acésta are efectulŭ unui plastru sugĕtorŭ: rĕulŭ e trasŭ înafară și prin acésta e împiedecatŭ a se cangrena în adêncime. Celŭ ce a încercatŭ acésta vre-odată, va fi obsevatŭ, câtŭ adevĕrŭ cuprindŭ cuvintele poetului, că *„viața e seriósă, ér arta e veselă."*

Celŭ ce n'are nicî plăcerea, nicî talentulŭ de-a da durerei sale o formă artistică, acela sĕ-șî ușureze inima celŭ

puținŭ prin comunicarea cu unŭ amicŭ. Numai durerea mută e periculósă; odată formulată și esprimată, prin acésta vêrfulŭ îi este deja ruptŭ. Deórece pe câtŭ de frumosŭ, pe atâtŭ și de adevĕratŭ e cuvêntulŭ poetului:

De ești ferice, séu ai suferi.
Inima are lipsă de o altă inimă;
Bucuria împărtășită e îndoită bucurie
Durerea împărțită e durere pe jumĕtate!

O consolatóre puternică e și natura liberă. O preumblare peste délurĭ și peste văĭ, séu prin o pădure mare, dér departe de ómenĭ, esercită unŭ farmecŭ admirabilŭ de liniștitorŭ asupra sufletului nostru. Priveliscea acelorŭ piscurĭ, ce se înaltă spre cerŭ; profunda liniște de prin pregiurŭ întreruptă numai prin adierea vêntului în vêrfulŭ copacilorŭ și sunetele variate ale diferitelorŭ insecte, carĭ nepăsătóre de certurile și luptele omenescĭ, își petrecŭ viéța în plăcerĭ; întrégă acéstă „escelențăfără meritŭ a naturei,“ precum o numesce, *Schiller*, eliberézá inima înădușită de legăturile ei, și disólvă disonanțele torturătóre prin trecerĭ d'abia simțite în acordurĭ sublime de împăcare; pacea esternă devine internă, maiestatea naturei ne aduce aminte de maiestatea nóstră proprie și de datorințele nóstre de domnitorĭ. Și în ce constau acéstea ca sĕ domnimŭ, ca adevĕrațĭ regĭ, peste tóte pasiunile nóstre și peste durere?

ECONOMIA.

Straturile de gunoiu și rĕsădirea legumelorŭ.

Loculŭ pentru straturile de gunoiu (paturĭ calde; melegariu) trebue sĕ-lŭ alegemŭ în partea de médă-ḑi a grădinei. Se sapă o grópă de 1—2 metri de largă, cam de ½ metru largă și aprópe 1 metru adêncă. Grópa se umple cu gunoiu próspĕtŭ și păiosŭ, de vite orĭ de cai. Pe de marginĭ se așéḑă apoi o cadră (ramă) potrivită de scândurĭ, care în mijlocŭ se umple cu pĕmêntŭ de grădină, care încă de tómna este fórte pufăiosŭ. Se acopere apoi stratulŭ cu ferestri de sticlă, séu décă nu avemŭ de acestea, se acopere cu o rogojină, orĭ chiar cu nisce snopĭ de paie, orĭ de tuleĭ. Trebue însĕ sĕ grijimŭ, ca între pĕmêntŭ și coperișŭ sĕ rĕmână destulŭ locŭ liberŭ pentru crescerea și desvoltarea plantelorŭ.

După ce sĕmênța din straturile acestea de gunoiu a începutŭ a încolți, trebue sĕ aerisimŭ adese-orĭ straturile, pentru ca plantele sĕ nu crescă pré lungĭ. Aerisirea trebue sĕ se facă întotdéuna în ḑilele, când este sóre, și atuncĭ apoi coperișulŭ se póte lua josŭ cu totulŭ. Décă în stratulŭ de gunoiu avemŭ varză (curechiu), salată orĭ alte plante de feliulŭ acestora, atuncĭ coperișulŭ trebue luatŭ josŭ în fiă-care ḑi pe timpŭ mai îndelungatŭ, ba décă timpulŭ nu este pré rece, stratulŭ (melegariulŭ) se lase descoperitŭ și până séra, orĭ chiar și peste nópte, pentru ca tinerele plante sĕ se întărescă mai bine.

După ce plantele din melegariu au slobodițŭ câte 3—4, orĭ chiar și mai multe frunḑe, ele se potŭ rĕsădi. Înainte cu câteva óre de rĕsădire însĕ, stratulŭ trebue sĕ se ude bine, pentru ca plantele sĕ se pótă smulge cu ușurință și sĕ nu se vateme la rădĕcinĭ. Smulgerea trebue sĕ se întêmple de cătră séră; nu este ertată a smulge plantele (firele de rĕsadŭ) una câte una, ci mai multe de-odată și cu pĕmêntŭ cu totŭ. Îndată după acésta, firele se despartŭ unulŭ câte unulŭ și se plantézá în stratulŭ din grădină în șirŭ frumosŭ și la o depărtare potrivită între olaltă. Trebue însĕ sĕ băgămŭ de sémă, ca firele de rĕsadŭ sĕ ajungă tocmai așa de afundŭ în pĕmêntŭ, pe câtŭ de afundŭ au fostŭ și în stratulŭ de gunoiu.

Mai bine este, ca rĕsădirea sĕ se întêmple după plóiă, orĭ pe timpŭ norosŭ. Décă însĕ suntemŭ siliţĭ a rĕsădi pe timpŭ uscatŭ, atuncĭ cu unŭ părișorŭ facemŭ mai întâiu gropile de rĕsădītŭ; în acestea se așéḑă mai întâi pĕmêntŭ bunŭ, apoi le udămŭ bine cu apă și după acésta așeḑămŭ plantele, la ale cărorŭ rădăcinĭ însĕ, înainte de a-le acoperi, trebue sĕ punemŭ încă puținŭ pĕmêntŭ bunŭ și uscatŭ. Făcêndŭ astfelŭ, rădĕcina plantelorŭ rĕsădite va rĕmâne umedă și de desubtulŭ acelora pĕmêntulŭ nu va crepa așa ușorŭ.

Altuirea pomilorŭ.

Pe unii ómenĭ îi auḑimŭ ḑicêndŭ: pomulŭ ăsta-i felŭ bunŭ, nu mai trebue altuitŭ. Și nu au dreptŭ. Sĕ fiă pomulŭ eșitŭ din simbure câtŭ de nobilŭ, totŭ trebue altuitŭ, nobilitatŭ, că au nu vedemŭ și omulŭ, chiar și grofii și baronii, și împĕrații, carĭ se țină mai nobilĭ, de neamŭ mai bunŭ, decâtŭ alțĭ ómenĭ, și ei își dau copiiĭ la școlă, orĭ că le ducŭ dascălĭ acasă sĕ-i învețe carte și omenia! Așa și cu pomii. Póte, că cei eșițĭ din sîmburĭ de póme bune, n'ar fi chiar așa de sĕlbaticĭ, n'ar produce póme chiar așa de pădurețe, ca cei eșițĭ din sîmburĭ de corobețe ([1]), dér nicĭ așa bune póme n'orŭ produce, cum fură celea din carĭ scóserămŭ sîmburii, căcĭ se mai sĕlbătăcescŭ, câtŭ de câtŭ.

Decĭ trebue altuițĭ toțĭ merii, perii, cireșii și vișinii. Prunii însĕ, chiar cei perșĭ (bistrițenĭ), nu trebuescŭ altuițĭ; ei se nobilitézá mutându-se de 2—3 orĭ și curățindu-se frumosŭ și la timpŭ. Ba prunele perșe, altuite, nicĭ nu suntŭ așa gustóse ca cele nealtuite; nu mai au gustulŭ celŭ bunŭ. Nucii încă nu vinŭ altuițĭ, asemenea nicĭ piersecii, că décă i-amŭ produsŭ din sîmburĭ bunĭ, ei — ca și prunii — numai mutațĭ trebuescŭ și săpațĭ pe lângă ei, ca vorŭ produce fructe destule și bune.

Vorba e decĭ mai cu sémă de altuirea merilorŭ, perilorŭ, cireșilorŭ și vișinilorŭ. Ce pomĭ și când se mai altuescŭ, vomŭ vedé mai târḑiu. Acum sĕ vedemŭ de altuire în genere, apoi în specie.

Timpulŭ altuirei e primăvéra și vara, unii altuescŭ și iérna în casă, apoi ducŭ altoii în pivniță în năsipŭ până primăvéra, atuncĭ apoi îi sădescŭ în straturĭ. Dér altuirea de iérna în casă nu o recomandŭ decâtŭ grădinarilorŭ, carĭ numai din aceea trăescŭ; și étă de ce:

Pomișorii altuițĭ în mână și dușĭ odată în pivniță, apoi deacolo în stratŭ, lesne se potŭ des lipi și atuncĭ lucrulŭ nostru rĕmâne baltă; orĭ chiar de nu s'au smintitŭ prin atâta âmblare cu ei, dér atuncĭ le dămŭ două lucrurĭ de odată: sĕ-șĭ prindă rădĕcinuțele în pĕmêntŭ și sĕ-șĭ prindă crénga nobilă, ba și sĕ-șĭ vindece rana. Ear la pomĭ, ca și la ómenĭ, sĕ nu le dămŭ mai multŭ, decâtŭ unŭ lucru de-odată.

Așa-déră e destulŭ, décă altuimŭ primăvéra și vara.

E acum întrebare, când ar fi mai bine de altuitŭ: primăvéra, orĭ véra? — La întrebarea acésta ne rĕspunde însă și natura; pomii cei mai groșĭ trebue sĕ-i altuimŭ primăvéra, ér cei mai subțirei — vara.

Modurile de altuire încă suntŭ mai multe și acomodate după timpŭ; primăvara altuimŭ în *crepătură*, prin *copulare* și în *cójă*, ér vara numai *oculămŭ*. Aceste suntŭ cele patru modurĭ mai obicĭnuite de altuire, că mai suntŭ și altele dér acelea mai puținŭ însĕmnate, încâtŭ pentru scopulŭ nostru nicĭ nu merită atențiune.

Dér óre de ce avemŭ lipsă la altuire?

La altuitŭ avemŭ lipsă de *pomĭ pădurețĭ*, de *rechisite* séu *unelte de pomăritŭ, de céră de altuitŭ*, și—ce-i lucrulŭ celŭ mai de căpetenă — de *crenguțe nobile*, de crenguțe de pomĭ în adevĕrŭ bunĭ, ale cărorŭ fructe le cunóscemŭ.

Pomĭ pădurețĭ avemŭ, că i-amŭ adusŭ de pe câmpŭ, orĭ i-amŭ cultivatŭ din sĕmânță; rechisite încă avemŭ, cele descrise în numĕrulŭ trecutŭ de Dumineca; acum sĕ vedemŭ de crenguțe nobile, apoi, când ne-omŭ apuca la altuitŭ, de céra séu alifia trebuitóre.

Găinile.

Décă voimŭ sĕ avemŭ găinĭ frumóse și multe, mai întâiu de tóte trebue sĕ ne îngrijimŭ de unŭ cotețŭ potrivitŭ pentru ele. Cotețulŭ de găinĭ sĕ fiă întotdéuna așeḑatŭ în apropierea, ba chiar lipitŭ de părețele grajdului. În părețele din mijlocŭ, dintre grajdŭ și cotețŭ, sĕ se lase câteva ferestruicĭ cu gratii, prin carĭ căldura din grajdŭ sĕ pótă străbate, în decursulŭ iernei, și în cotețulŭ găinilorŭ.

Cotețulŭ găinilorŭ, pe câtŭ numai se póte, sĕ se așeḑe în partea mai umbrósă a grajdului și în apropierea grămeḑii de gunoiu, în care găinilorŭ le place fórte multŭ sĕ roscoléscă după hrană. Mai trebue apoi, ca cotețulŭ sĕ fiă astfelŭ construitŭ, ca peste nópte sĕ nu pótă străbate în elŭ dihorĭ, vulpĭ și alte animale răpitóre. Găinile însĕ trebue lăsate liberŭ, ca dindorĭ de ḑi și până séra sĕ pótă intra și ieși din cotețulŭ lorŭ când le place, ca sĕ-șĭ pótă căuta hrana, căcĭ prin acéstă economisimŭ jumĕtate din bucatele trebuincióse pentru ele.

În cotețŭ așeḑămŭ mai multe șirurĭ de lațurĭ de scândură, pe carĭ sĕ se culce găinele. Lațurile trebuescŭ așeḑate la o depărtare potrivită, atâtŭ dela părețĭ, câtŭ și ele între ele; nu este ertatŭ sĕ stea unele tocmai de-asupra altora.

Lângă părețĭ trebue sĕ facemŭ cuiburĭ pentru ouatŭ atâtea, de câte se simte trebuință. Cuiburile e bine sĕ fiă pe dinlăintru căptușite cu fênŭ. În fiă-care cuibŭ se pune câte unŭ ou (cuibariu), ér în cotețŭ se așéḑă pelinŭ (artemisiă), cucute, orĭ alte plante cu mirosŭ tare, pentru ca găinile sĕ nu se umple cu păduchĭ. Afară de acestea, pe timpŭ frigurosŭ mai punemŭ în cotețŭ și paie.

Cotețulŭ găinilorŭ trebue măturatŭ și curățitŭ în fiă-care sĕptĕmână, ér în decursulŭ anului trebue văruitŭ celŭ puținŭ de două-orĭ. În jurulŭ cotețului, cum și înlăuntrulŭ lui, trebue sĕ punemŭ câtŭ mai multŭ nisipŭ uscatŭ, de órece găinilorŭ le place fórte multŭ sĕ se scalde în nisipŭ.

O găină de soiu bunŭ, luându-se afară ḑilele mai frigurόse de peste iérnă, ouă mai în totŭ decursulŭ anului. Puicele însĕ numai în luna a ḑecea începŭ a oua. Peste totŭ se póte socoti, că dela o găină căpătămŭ 100 de ouă la anŭ. Ouĕle se așéḑă în varŭ, cenușă séu în plévă, pentru ca sĕ nu se strice și sĕ le putemŭ conserva. De-altmintrelea, ouăle se mai potŭ conserva și așa, décă până suntŭ próspete le ungemŭ cu unsóre séu cu oleu de inŭ. Sĕ ne însĕmnămŭ însĕ bine, că ouăle trebue așeḑate cu vêrfulŭ în josŭ și trebue ținute la locŭ rĕcorosŭ.

După ce găina a isprăvitŭ cu ouatulŭ, începe sĕ clocéscă. Atuncĭ, décă vrêmŭ s'o punemŭ la clocitŭ, îi facemŭ unŭ cuibŭ de fênŭ orĭ de paie, la unŭ locŭ întunecosŭ, unde sĕ pótă avé liniște. În cuibŭ se punŭ vre-o 15 óuă próspete, marĭ, sănĕtóse și carĭ sĕ fiă dela găinĭ, ce óuă bine. Ouăle dela puice nu suntŭ bune de pusŭ sub clocșă. Găinele sĕ se pună la clocitŭ în tot-déuna séra. Acestŭ lucru se póte face de cum dă primăvéra îndată și până chiar prin Maiu. Lângă cuibŭ se pune apă și mâncare destulă, pentru ca cloșca sĕ le aibă la îndemână și sĕ nu fiă silită a părăsi cuibulŭ pe timpŭ mai îndelungatŭ.

Décă găina n'ar voi sĕ șéḑă pe óuă, atuncĭ de multe-orĭ ne putemŭ ajuta așa, că punemŭ sub ea mai multe óuă pentru clocire; décă însĕ cu acestŭ mijlocŭ nu o putemŭ face sĕ clocéscă, trebue sĕ-i smulgemŭ penele de pe pântece, pe loculŭ rĕmasŭ pleșuvŭ s'o batemŭ cu urzicĭ și apoi s'o așeḑămŭ pe cuibulŭ cu óuă.

La trei sĕptĕmânĭ puii începŭ sĕ ése. Atuncĭ trebue sĕ grijimŭ și décă vedemŭ, că anumițĭ pui nu potŭ eși de sine din óuă, trebue sĕ le ajutămŭ prin aceea, că cu multă băgare de sémă spargemŭ cója oului. Puii, care cum au eșitŭ, îi luămŭ de sub cloșcă și-i punemŭ la locŭ cu căldură până când au eșitŭ toțĭ din ouă.

A doua ḑi, putemŭ sĕ le dămŭ puilorŭ de mâncare. Cam două sĕptĕmânĭ dela începutŭ, îi hrănimŭ cu păsatŭ fiertŭ, orĭ de cumva avemŭ brânză stricată, care sĕ nu se pótă folosi altfelŭ — le dămŭ fărîmăturĭ de brânză, ér de bĕutŭ le dămŭ apă curată. Pe timpŭ frumosŭ, îi lăsămŭ cu mama lorŭ pe afară, când însĕ e frigŭ, orĭ suflă vêntulŭ, trebue sĕ-i ocrotimŭ la locŭ căldurosŭ. Puii se țină de cloșcă cam patru sĕptĕmânĭ. Mai târḑiu ei se despartŭ de cloșcă, ér noi trebue sĕ despărțimŭ cocoșii de puice, așa ca sĕ nu rĕmână decâtŭ totŭ cam pentru 6 puice unŭ cocoșŭ, ér pe ceialalțĭ îi vindemŭ, orĭ îi mâncămŭ.

Găinele se hrănescŭ bucurosŭ cu bucate, dér bine le merge și décă li-se dau cartofĭ (crumpene, baraboi) ferțĭ. Décă vremŭ sĕ economisimŭ, cucuruzulŭ sĕ nu-lŭ dămŭ uscatŭ la găinĭ, ci sĕ-lŭ fierbemŭ mai întâiu, căcĭ astfelŭ ele consumă mai puținŭ cucuruzŭ. Când ucidemŭ pui, găinele mânâncă bucurosŭ fărîmăturile de carne aruncate dela puii uciși, de aceea este bine, ca aceste fărîmăturĭ sĕ se taie mai întâiu mĕruntŭ și apo, sĕ se arunce găinelorŭ. Peste iérnă, sĕ le dămŭ și fărîmăturĭ de verdețurĭ, căcĭ în acelŭ timpŭ ele nu pré capĕtă astfelŭ de hrană. Până când câmpulŭ și grădina este liberă, trebue sĕ lăsămŭ găinele acolo, pentru ca sĕ caute sĕmênță de érbă, bóne, vermĭ etc., carĭ pentru ele suntŭ o hrană plăcută.

Pentru ca găinele sĕ óuă re-

[1] Corobețe-mere și pere pădurețe. („Fetele care-sŭ mărețe, nu se țină cu corobețe). Altcum mai multŭ décă suntŭ uscate merele și perele se ḑicŭ corobețe; dér ḑicu-se și ne uscate. —

gulatŭ, trebue sĕ le dămŭ şi ovĕsŭ fiertŭ, păstăi şi cója de pită muiată în apă, apoi hrişcă, sĕmênţă de cânepă şi mai alesŭ sĕmênţă de flórea sórelui. Verdeţurile fierte în zupă şi neîntrebuinţate, fărîmăturĭ de aluatŭ şi altele, ce de obiceiu le aruncămŭ în lăturĭ, suntŭ o escelentă hrană pentru găinĭ.

Hrana unei găinĭ o putemŭ socoti cam cu $^1/_5$ litră de grăunţe la ḑi. Găinilorŭ însĕ trebue sĕ le punemŭ la îndemână apă curată de ajunsŭ şi vara sĕ le turnămŭ câtŭ de desŭ apă próspĕtă, ca sĕ nu fiă silite găinele a bé apă stătută. Găinele le putemŭ îngrăşa bine, décă le dămŭ orzŭ, cucuruzŭ, orĭ hrişcă — tóte acestea însĕ muiate în apă, orĭ fierte în lapte.

Dintre bólele găinilorŭ, cele mai obicĭnuite suntŭ: *păduchii*, pe carĭ îi capĕtă din causa necurăţirei coteţului lorŭ. De aceştia găinele slăbescŭ şi unele din ele pierŭ. In casulŭ acesta capulŭ găinelorŭ trebue sĕ se ungă cu unsóre de gâscă, orĭ cu oleu de lemnŭ. Décă puii de sub cloşcă încă s'ar umple de păduchĭ, atuncĭ cloşca trebue unsă bine cu unsóre de şuncă (carne afumată,) prin ceea ce de obiceiu se curăţă de păduchĭ. Celŭ mai sigurŭ şi celŭ mai bunŭ medicamentŭ însĕ este curăţenia.

Intre pui, cea mai obicĭnuită bólă suntŭ *cobele*, adecă îngroşarea pielei din vêrfulŭ limbei din a căreia pricină nu potŭ mânca nimicŭ şi pierŭ. Se póte cunósce ivirea acestei bóle de pe sburlirea penelorŭ, puiulŭ stă la unŭ locŭ tristŭ şi sgulitŭ, din nărĭ îi curgŭ bale şi are o voce deosebită, ca şi cum ar plânge. Se vindecă, décă deschidemŭ gura puiului, curăţimŭ cu băgare de sémă vîrtoşimea de pe limba lui şi loculŭ ranei ilŭ spălămŭ cu oţĕtŭ şi apoi ilŭ ungemŭ cu untŭ. După acésta nu lăsămŭ puiulŭ bolnavŭ între ceialalţĭ, până nu se vindecă; de mâncare îi dămŭ numai tĕrîţe şi foi de vardă crudă, ér de beutŭ îi dămŭ apă, în care se află rugină de fierŭ.

Mai bântue între găinĭ şi *vĕrsatulŭ*. Când observămŭ semnele acestei bóle, numai decâtŭ şi cu mare luare aminte cercetămŭ găinile, ér de cumva pe pântecele, orĭ sub aripele acestora găsimŭ sgrăbunţe pe piele, putemŭ fi sigurĭ, că e vĕrsatŭ. Găinele atacate de acéstă bólă le despărţimŭ de celelalte, le ţinemŭ la unŭ locŭ mai caldŭ şi nu le dămŭ de mâncare, decâtŭ numai tĕrîţe fierte. Făcêndŭ astfelŭ, ele se vorŭ vindeca de sine.

POVEŢE.

Impotriva amărăciunei crastaveţilorŭ. Se întâmplă de multe-orĭ, că crastaveţii verḑĭ suntŭ amarĭ, chiar fiindŭ tinerĭ. Acéstă amarélă vine din lipsa de umeḑélă, când crescŭ. Pentru a înlătura amărăciunea lorŭ şi a-i face bunĭ de mâncare trebue sĕ li-se taie crésta aşa cum se obicĭnuesce când se curăţă pentru mâncare. Aşeḑămŭ apoi crésta érăşĭ la loculŭ ei, după ce frecămŭ bine crastavetele, aşa ca zéma ce ese sĕ devină grósă.

*

Ce sĕ facĭ, ca dinţii sĕ nu-ţi fiă strepeḑi? Adeseorĭ ni se întâmplă, că mâncândŭ o pómă acră, séu alte legumĭ, ni-se strepeḑescŭ dinţii. Pentru a se înlătura strepeḑirea, n'avemŭ sĕ facemŭ altceva, decâtŭ sĕ frecămŭ dinţii cu sare de bucătăriă.

*

Contra spargerei paharelorŭ. Adeseorĭ se întêmplă, că turnândŭ ceva caldŭ, fierbinte séu fiertŭ în pahare de sticlă, ele crépă numai decâtŭ. Pentru a feri paharele de spargere este destulŭ, ca sĕ aşeḑămŭ paharele cu fundulŭ pe pămêntŭ şi sĕ turnămŭ în ele fluidulŭ, fără a-le ţiné cu mâna.

MULTE ŞI DE TOATE.

Limba maimuţelorŭ.

Unŭ învĕţatŭ germanŭ, anume profesorulŭ limbistŭ Garner, de mai multŭ timpŭ îşĭ petrece viéţa în mijloculŭ Africei, unde s'a dusŭ anume pentru ca sĕ înveţe limba maimuţelorŭ, deórece elŭ este convinsŭ despre aceea, că maimuţele se înţelegŭ unele cu altele prin vorbe, tocmai ca şi omulŭ. Numitulŭ învĕţatŭ germanŭ a şi făcutŭ deja cunoscutŭ societăţii geografice din Londra, că în adevĕrŭ, petrecerea lui în Africa nu este fără folosŭ, de-óre-ce acolo a avutŭ ocasiune de a se convinge pe deplinŭ, cum-că maimuţele vorbescŭ.

Acum ḑiarulŭ australianŭ „Sidney Evening News“ publică în privinţa acésta o lungă scrisóre a profesorului Garner. Scrisórea este datată din Sierra Leone, în Africa de méḑă-ḑi, şi conţine unele descoperirĭ fórte interesante. Garner citeză în acéstă scrisóre chiar şi câte-va cuvinte din limba maimuţelorŭ. Astfeliu cuvêntulŭ „A c h r u“ însemnă în limba maimuţelorŭ sóre, căldură şi focŭ; R u c k- k a“ însemnă apă, plóiă, frigŭ, neplacere; G o s k h u“ însemnă hrană, mâncare.

Se póte vedé din acestea, că limba maimuţelorŭ e fórte simplă; abia are cu totulŭ vre-o 20—30 de cuvinte. Fiă-care cuvêntŭ are câte 3—4, orĭ mai multe însemnărĭ. Pentru ele însĕ şi acéstă limbă sĕracă este de ajunsŭ ca sĕ se pótă înţelege, deórece sigurŭ că nu vorŭ fi avêndŭ sĕ discute despre politică, nicĭ nu au sĕ vorbéscă despre lucrurĭ de sciinţă. Póte însĕ că mai târḑiu, după ce şi maimuţele vorŭ începe a se cultiva şi civilisa, sĕ simtă şi ele lipsa de a şĭ îmbogăţi limba. Décă Ungurii, carĭ la începutŭ nu aveau decâtŭ 105 de cuvinte, au sciutŭ sĕ ia dela Românĭ, Slovacĭ, Germanĭ şi alte popóre atâtea cuvinte, încâtŭ astăḑĭ au ajunsŭ sĕ aibă şi ei o limbă atâtŭ de înţoţonată, pentru ce óre sĕ nu o pótă face acésta cu timpulŭ şi maimuţele?...

In adevĕrŭ, profesorulŭ Garner spune, că maimuţele suntŭ fórte aplecate de-a învĕţa limbĭ. Elŭ a făcutŭ încercărĭ cu o maimuţă, pe care a învĕţat'o sĕ ḑică: „T e n a K o e P a k e h a“, ceea ce în limba finică însemnă: „Bună ḑiua (dorescŭ) streinilorŭ! Afară de aceea, pe o maimuţă (Gorilla) a învĕţat'o sĕ rostéscă 20 de cuvinte în limba finică.

Mai spune Garner, că maimuţele se potŭ şi hipnotisa. In privinţa acésta încă a făcutŭ încercărĭ.

*

Unŭ poliţistŭ celebru.

Intr'unŭ ḑiarŭ italianŭ găsimŭ următórea anecdotă hazlie despre celebrulŭ poliţistŭ secretŭ francezŭ Soudais, care acum umblă prin tótă Europa ca sĕ prindă pe Arton, părtaşŭ în afacerea Panama.

Acum câtă-va vreme, bancherulŭ francezŭ Vouvier, unŭ omŭ fórte grasŭ, dĕduse falimentŭ şi fugise cu o sumă mare de banĭ în străinătate. Nimenea nu scia unde póte sĕ fi fugitŭ bancherulŭ şi de aceea prefectura poliţiei a trimisŭ îndată în urmărirea lui pe Soudais, care era mai iscusitŭ. Agentulŭ secretŭ ia trenulŭ, „mirósă“ ca unŭ copău după vênatŭ prin tóte capitalele şi pe urmă pleócă repede la Constantinopolŭ. Acolo află pe bancherŭ. Cu ajutorulŭ poliţiei turcescĭ ilŭ prinde numai decâtŭ şi imediatŭ face în casa lui o perchisiţiă. Acolo găsesce unŭ pachetŭ conţinêndŭ 40,000 de fr. Soudais dă pachetulŭ spre păstrare în mânile poliţiştilorŭ turcĭ, pe când elŭ ţinea puternicŭ de braţŭ pe bancherŭ. Pe când mergea pe stradă, de-odată poliţiştii turcĭ, carĭ bănuiau cam ce se află în pachetŭ, o iau repede la fugă.

Soudais alérgă îndată după ei, bine înţelesŭ, fără sĕ lase de mână pe bietulŭ bancherŭ, care grasŭ cum era trebuia sĕ fugă, vrêndŭ nevrêndŭ, şi gâfâia alŭ dracului. Sudorile îi curgéu şiróe de pe frunte. In sfîrşitŭ în colţulŭ unei strade, fugarii au fostŭ prinşĭ.

Ei s'au rugatŭ lui Soudais de ertare, spunêndŭ, că de aceea au voitŭ sĕ fure pachetulŭ cu banĭ, fiind-că de 16 lunĭ n'au primitŭ nicĭ un gologanŭ din léfă. Soudais după ce a numĕratŭ din nou banii şi a vĕḑutŭ, că suntŭ la locŭ, a lăsatŭ în pace pe poliţiştĭ, ér elŭ a plecatŭ cu bancherulŭ la Parisŭ, unde escroculŭ a şi fostŭ arestatŭ.

*

O maltratare nemai pomenită.

Acésta s'a petrecutŭ în oraşulŭ Schwersens (Germania). Comerciantulŭ Leib Kendziora, a cărui bogăţiă devenise proverbială (elŭ era proprietarulŭ tuturorŭ caselorŭ de pe o stradă întrégă) avé unŭ băiatŭ în vêrstă de 30 de ani, a cărui minte însă slăbise dela o vreme încóce aşa de multŭ, încâtŭ tótă lumea ilŭ socotea de tîmpitŭ. Acum vre-o câţĭ va anĭ, tênĕrulŭ Kendziora dispăruse din oraşŭ şi se lăţise vestea, că tatălŭ sĕu l'a dusŭ într'unŭ institutŭ de sănătate. Acum 6 lunĭ se svonea prin oraşŭ, că bĕtrânulŭ Kendziora, ţine pe băiatŭ arestatŭ în casă.

Svonulŭ acesta se lăţea din ce în ce şi primarulŭ a fostŭ rugatŭ de consilierii comunalĭ sĕ facă o perchisiţie în casa comerciantului. Primarulŭ a promisŭ că va face. Peste câte-va ḑile însĕ elŭ a căḑutŭ şi a fostŭ alesŭ altŭ primarŭ. Lucrurile începuseră sĕ fiă uitate. Acum o lună însĕ poliţia a primitŭ o denunţare, prin care i-se spunea, că bĕtrânulŭ Kendziora ţine pe băiatulŭ sĕu închisŭ într'unŭ locŭ ascunsŭ şi murdarŭ. Primarulŭ, auḑindŭ luà numai decâtŭ doi poliţiştĭ şi se duse la Kendziora sĕ facă o perchisiţiă. Comerciantulŭ le eşi înainte, spunêndŭ că băiatulŭ sĕu nu se află în oraşŭ. Primarulŭ nu voi sĕ asculte şi porunci poliţiştilorŭ sĕ facă o perchisiţiă minuţiósă. După multe cercetărĭ a fostŭ găsitŭ tînĕrulŭ Kendziora, dér în ce stare.

Elŭ era aşeḑatŭ în colţulŭ podului, într'unŭ locŭ pe unde trecea în bună voe vêntulŭ, plóia séu zăpada. Nenorocitulŭ tênĕrŭ sĕmăna cu unŭ schéletŭ şi tremura grozavŭ de frigŭ şi de frică. Mai întâiu a trebuitŭ sĕ se aeriséscă colţulŭ acela alŭ podului şi numai după aceea a pututŭ fi scosŭ nenorocitulŭ tênĕrŭ de acolo. Elŭ nu puté rosti nicĭ o vorbă de fóme şi de frica tatălui sĕu. Bĕtrânulŭ a fostŭ arestatŭ îndată, cu tótă bogăţia lui, ér fiulŭ sĕu a fostŭ internatŭ într'unŭ spitalŭ, unde i se dau tóte grijirile.

Elŭ stătuse 5 anĭ în colţulŭ acela miserabilŭ din podulŭ casei. Tatăl-sĕu ilŭ bătea în fiă-care ḑi şi nu-i da de mâncare decâtŭ pâine şi apă.

*

Piciórele mici la damele chineze.

E lucru cunoscutŭ, că după părerea Chinezilorŭ, frumseţa cea mai mare a unei femei constă în aceea, ca sĕ aibă picióre micĭ. Cum au ajunsŭ Chinezii la acéstă nenorocită credinţă, cum nu, — asta nu se scie. Destulŭ că femeile chineze ţinŭ atâtŭ de multŭ ca sĕ aibă picióre micĭ, încâtŭ încă din copilăriă ele îşĭ chinuescŭ piciórele în nisce papucĭ câtŭ se póte de strîmţĭ, aşa că mai târḑiu devinŭ cu totulŭ schilave. Te cuprinde mila, când pe strade veḑĭ mergêndŭ mulţime de femei schiopătândŭ ca raţele, răḑimându-se pe bâte, orĭ sprijinindu-se de păreţii caselorŭ.

Lucrulŭ acesta e fórte obicĭnuitŭ în China şi nu pare de locŭ bătĕtorŭ la ochĭ. In Londra însĕ, unde damele suntŭ totŭ atâtŭ de sprintene la picióre, ca şi bărbaţii, nenorocitele Chineze suntŭ pentru acéstă scădere a lorŭ fórte deochiate. Damele chineze de rangŭ înaltŭ n'au pututŭ dobêndi din causa acésta nicĭ-odată audienţă la Regina, deórece după obiceiulŭ Curţii englese, se pretinde necondiţionatŭ dela orĭ-ce óspe sĕ facă marĭ închinăciunĭ înaintea Reginei. Chinezóicele însĕ, tocmai din causa micimei extraordinare a piciórelorŭ lorŭ, nu suntŭ în stare sĕ facă ast-feliu de închinăciunĭ, de-órece îşĭ perdŭ echilibrulŭ şi cadŭ cu nasulŭ la pămêntŭ.

Ca unŭ lucru extra-ordinarŭ se anunţă acum din Londra, că ḑilele trecute damele dela ambasada chinezéscă au fostŭ pentru prima-óră primite în audienţă la Regina, înaintea căreia li-a succesŭ a face închinăciunile obicĭnuite fără de a cădé. Cum se va fi întêmplatŭ astă minune, cum nu, nu se scie. Unii ḑicŭ, séu că numitele Chinezóice şi-au atêrnatŭ în partea din dĕrĕtŭ o anumită greutate pentru ca sĕ nu se rĕstórne înainte, séu că şi-au făcutŭ papucii mai lungĭ; destulŭ că gheţa este spartă şi de aci înainte vorŭ puté şi damele din societatea înaltă chinezéscă sĕ ia parte la seratele Curţii din Londra.

Trageri la sorţi.

Losurĭ de la 1864 1 Martie seria 29, 116, 397, 845 1032, 1168, 1278 1428, 1450, 1524 2435 2469 2529, 2550, 2592, 2610 2649, 2723, 3266, 3348, 3395, 3498, 3538, 3616, 3727, 3792 3833.

Basilica, 1 Martie, ser. 6/8, 163/5, 188/11, 354/37, 441/37, 469/84, 517/41, 601/72, 672/49, 716/37, 862/33, 944/71, 980/46, 1069/11, 1145/51, 1194/81, 1218/48, 1297/17, 1338/43, 1377/93, 1519/43, 1769/59, 1853/61, 2029/5, 2032/61, 2130/44, 2135/97, 2177/52, 2219/75, 2251/73, 2400/59, 2556/15, 2556/41, 2559/74, 2615/66, 2633/64, 2776/74, 2844/30, 2847/55, 2887/61, 2958/16, 3141/46, 3152/36, 3322/38, 3360/50, 3466/87, 3909/67, 4004/27, 4056/85, 4163/3, 4268/4, 4279/8, 4324/78, 4345/49, 4363/10, 4446/85, 4553/60, 5100/53, 5109/42, 5259/27, 5337/60, 5352/67, 5376/98, 5566/61, 5681/32, 5730/84, 5749/82, 5801/74, 5867/42, 5939/60, 5941/70, 6041/96, 6196/21, 6222/42, 6759/82, 6913/78, 6994/12, 7203/60, 7292/97, 7302/96, 7424/60, 7509/63, 7523/31, 7524/44, 7529/43, 7578/79, 7626/100, 7644/87, 7990/45.

In amortisare seriile 54, 951, 2235, 4505, 6392, 7610.

Crucea r. ung. ser 57/83 79/87, 91/86, 117/91, 214/84, 243/59, 257/60, 461/99, 491/1, 503/20, 597/64, 605/24, 677/64, 733/67, 796/46, 802/96, 820/98, 977/86, 980/42, 1011/80, 1034/12 1222/10, 1231/44, 1349/82, 1366/18, 1374/56, 1722/42, 1836/90, 1888/11, 1888/48, 1955/37, 2026/39, 2088/45, 2196/48, 2223/74, 2342/26, 2391/6, 2418/14, 2457/15, 2477/94, 2494/50, 2533/99, 2565/56, 2600/32, 2649/41, 2668/56, 2692/48, 2738/70, 2761/36, 2780/89 3102/16, 3261/20, 3301/89, 3310/54, 3345/76, 3364/83, 3550/22, 3680/85, 3734/80, 3745/48, 3884/71, 3935/51, 3943/34, 4107/28, 4196/14, 4201/63, 4210/5, 4210/41 4270/71, 4401/88 4461/40, 4537/30, 4589/78, 4608/38, 4629/5, 4658/49, 4690/23, 4752/66, 4832/21, 4902/8, 4957/24, 4973/89, 5282/8, 5623/53, 5696/4, 5703/96, 5765/23, 5836/9, 5846/51, 5869/99, 5955/19, 6007/69, 6226/91, 6476/43, 6472/93, 6571/72, 6753/42, 6828/37, 6834/43, 6844/49 6869/26, 6946/35, 6999/70, 7086/24, 7122/22, 7173/44, 7189/18, 7256/14, 7282/98, 7300/46, 7397/24, 7412/91, 7620/11, 7625/21, 7648/93, 7779/35, 7792/99, 7874/66, 7921/78.

Din amortisare ser. 1667, 3595, 4132, 6857, 7115, 7881.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Februarie. are 28 ḑile. Germănarŭ.

1893 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	7 D. 4 Mar. Vas. E.	19 E. 5 S. Iosif	6. 4	6. 12
Lunĭ,	8 C. p. Teofilact.	20 Niceta, Eug.	6. 2	6. 14
Marțĭ,	9 † S. 40 de M. d S.	21 Benedictŭ	5. 59	6. 15
Mercurĭ,	10 S. m. Cuadrat.	22 Octavian	5. 58	6. 16
Joi,	11 C. p. Sofroniu.	23 Frumențiu	5. 55	6. 17
Vinerĭ,	12 C. p. Teofan E.	24 Archir. Gav	5. 54	6. 19
Sâmb.	13 C. p. Nic. p. Const.	25 † Bunavestire	5. 52	6. 20

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Martie 1892.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	115.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	122.85
" " " " argint 4½%	—.—
oblig. " " " de ost. I. emis.	101.75
" " " " " " II "	120.10
" " " " " " III "	—.—
Bonurĭ rurale ungare	—.—
" " croato-slav. . . .	95.70
Despăgubirea dijmei de vin . .	—.—
Imprum. ung. cu premii. . . .	97.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghed.	154 75
Renta de hârtie austr.	145.25
" " argint "	98.90
" " aurŭ "	98.70
Losurĭ din 1860	117.10
Acții de ale Băncei austro-ung .	138.50
" " " ung. de credit.	989.—
" " " aust. de credit.	409.—
Argint	350.50
Galbenĭ imp.	5.71
Napoleondorĭ	9.64
Mărcĭ imp. germ.	59.30
London (lire sterlinge)	121.15

Prețurile cerealelor din piața Brașovŭ.

Din 17 Martie 1893 n.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă fl.	cr.
1 H.-L.	Grâu cel mai frumos	5	90
"	Grâu mijlociu . .	5	70
"	Grâu mai slabŭ . .	5	—
"	Grâu mestecatŭ . .	4	40
"	Sĕcară frumósă .	3	50
"	Sĕcară mijlociă .	3	30
"	Orzŭ frumosŭ .	3	20
"	Orzŭ mijlociu .	3	-
"	Ovĕsŭ frumosŭ .	1	90
"	Ovĕsŭ mijlociu .		—
"	Cucuruzŭ	3	—
"	Mălaiu	3	40
"	Mazĕre	6	—
"	Linte	12	—
"	Fasole	3	50
"	Sĕmênță de inŭ . .	10	—
"	Sĕmênță de cânepă	4	—
"	Cartofĭ	-	90
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	48
"	Carnea de porcŭ .	—	48
"	Carnea de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕtŭ	23	—
	Sĕu de vită topitŭ	33	—

Têrgulŭ de rîmători din Steinbruch. La 12 Mart. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 121,234 capete, la 13 Martie au întratŭ 783 capete și au eșitŭ 907 rĕmânêndŭ la 14 Martie unŭ numĕrŭ de 121,110 capete. — Se notéză marfa: *ungurésca* veche, grea dela 50 — până la 52.— cr marfă *ungurésca* tineră grea dela 54 cr. până la 54.½ cr., *de mijlocŭ* dela 53— cr. până la 54— cr. *ușóră* dela 50— cr. până la 52— cr. — *Marfă țĕrănéscă* grea dela 50 până la 52— cr. — *de mijlocŭ* dela 50 -- cr. până la 52— cr. *ușóră* dela 50 cr. până la 51— cr. — *Marfă de România Bákony* de grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito ușóră dela — cr. până la—cr. transito dto țepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela 50—51 cr. transito, mijlociă grea dela 50—51 cr. transito ușóră de la 49—50 cr. Porcii îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. până a — cr. Cântărițĭ la gară cu 47.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta

din 15 Martie n. 1893.

Sĕmințe	Cualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenescŭ	80	—.—	—.—
Grâu dela Tisa	80	7.85	7.90
Grâu de Pesta	80	7.80	7.85
Grâu de Alba-regala	80	7.80	7.8[illegible]
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.—

Sĕmințe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.20	6.35
Orzŭ	nutrețŭ	60—62	4.90	5 20
Orzŭ	de vinars	62.—	5.85	5.80
Orzŭ	de bere	64.—	6.10	7.30
Ovĕsŭ		39.41	5.65	5.95
Cucuruzŭ	bănăț.	75	4.65	4.75
Cucuruzŭ	altŭ soiu	78	4.40	4.50
Cucuruzŭ	"	—	.—	—.—
Hirișcă	"	—	4.40	4.50

Prețulŭ pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	43.—	53.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roșiă	61.—	70.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	32.—	32.5[illegible]
Oleu de in		5.75	5.95
Uns. de porc	dela Pesta	58 50	59.—
"	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	48.50	49.—
"	afumată	57.50	58.—
Sĕu		39.—	40.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	20.50	21.25
"	din Serbia în sacĭ	20.50	21.2[illegible]
Lictarŭ	slavonŭ nou	—.—	—.—
"	bănățenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	unguresci		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	35.—	37.—
Ceară	de Rosenau	140.	141.
Spirtŭ	brutŭ	13.50	13.75
"	Drojdiuțe de spirt	15.25	15.50

Cursulŭ losurilorŭ private

din 15 Martie n. 1893.

	cump.	vinde
Basilica . . .	7.90	8.30
Creditŭ . . .	198.—	199.—
Clary 40 fl. m. c. .	58.—	58.50
Navig. pe Dunăre .	140.—	142.—
Insbruck	25.25	26.25
Krakau	24.—	24.75
Laibach	22.50	23.—
Buda	61.50	62 50
Palffy	57.75	58.75
Crucea roșie austr. .	18.30	18.90
dto ung. . .	13.—	13.50
dto ital. . .	14.—	14.50
Rudolf . . .	25.25	26.—
Salm . . .	69.—	70.
Salzburg	26.40	27.10
St. Genois . . .	67.—	69.-
Stanislau	55.—	—.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	141.—	142.50
dto 4% 50 .	67.—	70.—
Waldstein . . .	46.50	47.50
Windischgrätz . . .	76.—	—.—
Sêrbescĭ 3% . . .	42 90	43.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	132.25	133.25

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**